

ΑΠΟΛΥΤΩΣΙΣ

« Ἰησοῦς Χριστὸς ἐγενήθη ἡμῖν σοφία ἀπὸ Θεοῦ, δικαιοσύνη τε καὶ ἁγιασμὸς καὶ ἀπολύτρωσις» (Α' Κο 1,30)

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΟΡΓΑΝΟΝ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Ε΄
ΕΤΟΣ ΟΖ΄
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2022
Αρ. Φύλ. 923

ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ

Μηνιαίο Όργανο

Όμωνύμου Όρθοδόξου Αδελφότητας
ΚΩΔΙΚΟΣ: 2534

Τεύχ. 923, ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2022

Ίδιοκτησία - Έκδοση
Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»
Πέλοπος 7, 546 33 Θεσ/νίκη
Τηλ. - fax: 2310 270630, 274518
www.apolytrosis.gr
e-mail: apolytrosis@otenet.gr

Δ/ντής Συντάξεως:
Γεώργιος Μυτιληναίος
Άλ. Συμεωνίδη 6, 54639 Θεσ/νίκη

Δημιουργικό, προεκτύπωση,
καλλιτεχνική επίμελεια:
«Χριστιανική Έλπις»
Όρθόδοξη Αδελφότητα,
Φίλυρο Θεσ/νίκης
Τηλ.: 2310 677136

Έκτύπωση - βιβλιοδεσία:
«ΛΙΘΟΣ», Κιάτο Κορινθίας
Τηλ.: 27420 20584

Έτήσια συνδρομή:

Έσωτερικού: 12€

Έξωτερικού: 35€

Κύπρου: 25€ ΗΠΑ: 45\$

Καναδά: 50\$ Αύστραλίας: 55\$

Άρ. λογ. ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ:

6074010115324

Ο.Χ.Α. «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Γιά τούς συνδρομητές
του έξωτερικού

IBAN: GR 94 0171 0740 0060

7401 0115 324

Περιεχόμενα

Άκούει κανείς;...	299
«...Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο»	300
Έκχυση ψυχῆς.....	302
«Έν Βηθλεέμ τῆς Ἰουδαίας»	304
Κυρίου κατατρύφηση.....	306
Καταστροφή	308
Σμύρνη. Ἡ πολυώνυμη πόλη!	310
Ἡ ἀνάγκη τοῦ καταρτισμοῦ (Α΄ Θε 3,10).....	312
Ὁ ἀρχιστράτηγος Λεωνίδας Παρασκευόπουλος	314
Καρδιά μου, φάτνη γίνε...	316
Μετά τό ρεβεγιόν (διήγημα).....	318
«Οὐαὶ ὑμῖν»!	320
Έκδηλώσεις τῆς Αδελφότητας	322
Έμμανουήλ.....	323
Συζητώντας τά γεγονότα.....	324
Περιεχόμενα 2022	325

300

308

320

Άκούει κανείς;...

Ὁ προφήτης Ἡσαΐας (γύρω στό 800 π.Χ.) βλέπει μέ τή δύναμη τοῦ Πνεύματος μακριά. Τά μάτια τῆς ψυχῆς του διαπερνοῦν τό τεῖχος τοῦ χρόνου καί ἀντικρίζουν τόν πολυπόθητο Μεσσία. Ὁμως τί περίεργο! Ὁ Μεσσίας δέν τοῦ ἀποκαλύπτεται ὡς ἔνδοξος οὐράνιος ἐξουσιαστής, ὅπως τόν ἀντιλαμβάνεται κανείς στό πλαίσιο τῆς μέχρι τότε προφητικῆς παράδοσης, ἀλλά ὡς νεογέννητο βρέφος! «Ἐνα παιδί γεννήθηκε γιά μᾶς, ἕνας γιός μᾶς δόθηκε...» (9,6), λέει γεμάτος ἱερό ἐνθουσιασμό. Καί βέβαια ἡ ἱστορία τόν δικαίωσε: Πράγματι ὁ Χριστός, ὁ «υἱός Δαυΐδ», μπήκε στήν ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας ὡς βρέφος, ὡς παιδί.

Τό γεγονός αὐτό ἀσφαλῶς δέν εἶναι οὔτε τυχαῖο οὔτε ἀποτέλεσμα ἀνάγκης. Ὁ Κύριος Ἰησοῦς, ὁ παντοδύναμος Θεός, θά μπορούσε νά ἐμφανιστεῖ στή γῆ μας ἐνήλικας, ὥριμος ἄνδρας, καί ὄχι νήπιο πού κλαυθυρίζει ἀδύναμο. Θά μείωνε αὐτή ἡ ἐπιλογή τή σάρκωσή του; Ὁχι, σέ τίποτε. Προτίμησε ὅμως νά ἐγκαινιάσει τήν παρουσία του μεταξύ μας ἔτσι, ὡς παιδί, διότι ἀνάμεσα σ' ἄλλους σπουδαίους λόγους, ἤθελε νά τιμήσει τό παιδί καί τήν παιδική ἡλικία.

Στήν ἐποχή μας τό παιδί ἀπολαμβάνει τόν σεβασμό καί τήν τιμή τοῦ ἀνθρώπου σέ ὅλες τίς πολιτισμένες κοινωνίες. Δέν ἦταν ὅμως πάντοτε ἔτσι. Στήν ἀρχαιότητα, ἀκόμη καί στόν κλασικό ἑλληνικό καί ρωμαϊκό κόσμο, τό παιδί δέν εἶχε δικαιώματα, ἀλλά θεωροῦνταν ὑποχέριο καί ἐξάρτημα τοῦ πατέρα του. Ἡ ἀνθρώπινη ὑπόσταση τοῦ παιδιοῦ ἀναγνωρίστηκε ὡς αὐταξία καί αὐτονόητο δεδομένο μέσῳ τοῦ Εὐαγγελίου, καί κυρίως μέσῳ τῆς ἀλήθειας τῶν Χριστουγέννων.

Ὡστόσο στίς μέρες μας τό παιδί παραδίδεται καί πάλι στή βαρβαρότητα. Χιλιάδες παιδιά, ἰδίως στίς ὑπανάπτυκτες χώρες ἀλλά δυστυχῶς ὄχι μόνο, «στραγγαλίζονται» στήν εὐαίσθητη αὐτή ἡλικία ἀπό στυγνοῦς ἐκμεταλλευτές εἴτε ὡς ἐργάτες γιά ἕνα κομμάτι ψωμί, εἴτε ὡς ἐπαίτες, κλέφτες, διακινητές ναρκωτικῶν, πόρνες ἢ «δωρητές» ὀργάνων σώματος. Τό παρατηροῦμε τελευταῖα ἐναγώνιοι καί στήν πατρίδα μας. Χώρια τό ὄνειδος τῶν ἐκτρώσεων πού στέλνει στους ὑπονόμεους τῶν εἰδικῶν ἰατρειῶν κάθε χρόνο ἑκατομμύρια ἀθῶες ὑπάρξεις, προκειμένου νά μή διαταραχεῖ ἡ διστραμμένη εὐδαιμονία τῶν γονιῶν τους...

Καί σκέφτεται κανείς: Ὁλος ὁ πλανήτης δονεῖται αὐτή τή στιγμή ἀπό «τή χαρά τῶν Χριστουγέννων»! Δέν ἀντιλαμβάνεται τήν οὐρανομήκη ἀντίφαση; Πῶς γίνεται νά γιορτάζεις θριαμβευτικά τή γέννηση ἑνός παιδιοῦ ὑπονομεύοντας τή ζωή τόσων ἄλλων; Τόσο πολύ ἔχει πωρωθεῖ ἡ ἀνθρωπότητα; Ἀκούει κανείς; Ἡ ἀχρήστευσαν τήν ἀκοή μας τά ντεσιμπέλ τῶν Christmas songs καί ἡ... χριστουγεννιάτικη ἐκτόωση στά κάθε εἶδους κέντρα καί παράκεντρα;

Ἡ γέννηση τοῦ Χριστοῦ, φρέσκο, Καθολικό Ἱεράς Μονῆς τοῦ Ντέσσανι

«...Καὶ ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο»

«Γῆ εἶσαι καὶ στή γῆ θά πάς» (Γέ 3,19). Ὁ λόγος αὐτός τοῦ Κυρίου, πού εἰπώθηκε στόν Ἀδάμ ἐκεῖνο τό δειλινό τῆς τραγικῆς του πτώσης στήν Ἐδέμ, μοιάζει σκληρός, ἀλλά δέν εἶναι. Ὅσο κι ἂν φαίνεται παράδοξο, εἶναι στήν οὐσία του λόγος εἰλικρινοῦς πατρικῆς ἀγάπης. Εἶναι ὁ λόγος ἐκεῖνος πού φανερώνει ὅσο τίποτε ἄλλο τόν σεβασμό τοῦ παντοδύναμου Θεοῦ ἀπέναντι στήν ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου. Δέν ἐκφράστηκε ὁ Κύριος ὡς ἀτεγκτος κριτής ἐκεῖνη τῆ φοβερή ὥρα. Ἐκφράστηκε ὡς πατέρας πού βλέπει τό παιδί του νά χάνεται καί ἀναλογίζεται μέ πόνο ὅτι δέν μπορεῖ νά κάνει τίποτε. Πάσχει βαθιά, ἀλλά ἀδυνατεῖ νά ἀνατρέψει τήν ἐξέλιξη, διότι εἶναι ἐπιλογή τοῦ γιου του καί τήν τιμᾶ.

Βέβαια ὁ Θεός εἶναι, ὅπως εἶπαμε, παντοδύναμος. Τίποτε δέν τοῦ ἀντιστέκεται. Μπορεῖ νά κάνει ὅ,τι θέλει, νά καταργήσει ἢ νά ἀναστήσει τά πάντα μ' ἓνα του νεῦμα, κι ὅμως! Μπροστά στήν ἀνθρώπινη ἐλευθερία αὐτοδεσμεύεται, ὑποχωρεῖ, παραιτεῖται. Δέν τῆ θίγει, διότι ἡ ἐλευθερία τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ εἰκόνα Του σύμφωνα μέ τήν ὁποία τόν ἐπλασε, καί ἄρα πῶς θά μπορούσε νά ἀρνηθεῖ τόν ἑαυτό Του;

Ὅμως ὁ θάνατος ἦταν πλέον μιά ἀδυσώπητη πραγματικότητα πού ἀπειλοῦσε νά ἀφανίσει γιά πάντα τόν ἀγαπημένο. Γι' αὐτό καί ὁ οὐράνιος Πατέρας, ἐπειδή δέν ὑπῆρχε ἄλλη λύση τέτοια πού ὑπαγόρευε ἡ ἀγάπη του, ἐπενέβη γιά νά μᾶς σώσει μ' ἓναν τρόπο πού διαφύλαξε μέν τήν ἐλευθερία μας, ἀλλά ταπείνωσε ἀσύλληπτα τόν ἴδιο: Ἔγινε ἓνας ἀπό μᾶς! Ἔγινε ἀνθρώπος! «Ἄδειασε» ἀπό τῆ θεία του μεγαλειότητα, τήν ἔκρυσσε στήν ἀνθρώπινη φύση πού ντύθηκε, κι ἔζησε ἀνάμεσά μας, καί μάλιστα ὡς πάμφτωχος δοῦλος τοῦ Καίσαρα! Καμία πρόνοια γιά στοιχειώδεις ἔστω προνομίες. Ἀπογράφηκε σάν ἰδιοκτησία τοῦ ρωμαίου αὐτοκράτορα, κυνηγήθηκε ἀπό τίς πρῶτες μέρες τῆς ζωῆς του, τόν προέγραψαν ἀπό τήν ἀρχή τῆς δράσης του οἱ ἴδιοι οἱ συμπατριῶτες του, σταυρώθηκε σάν ἐγκληματίας καί ἀναστήθηκε χωρίς δημοσιότητα, χωρίς νά ἐπιδιώξει νά ὑποτάξει τούς ἐχθρούς του. Ἀκόμη καί σήμερα, δύο χιλιάδες χρόνια μετά, συκοφαντεῖται σάν ἀπατεώνας καί λαοπλάνος

καί τό άνέχεται! Ήτσι ὅμως, μ' αὐτή τήν ἀπίστευτα διακριτική συμπεριφορά Του, οἱ ἄνθρωποι ἀγγίζουμε καί πάλι τόν Θεό, νικάμε τόν θάνατο, ἀλλά μέσῳ τῆς πίστεως. Δέν μᾶς ἐπιβάλλεται ὁ Κύριος μέ τή δύναμή του.

Ὁ Θεός λοιπόν ἔγινε ἄνθρωπος! «Ὁ Λόγος σὰρξ ἐγένετο» (Ἰω 1,14). Ἐκεῖ, στόν βρόμικο σταύλο τῆς Βηθλεέμ, ἀνάμεσα στά ζῶα καί μέσα σ' ἄχυρα, ἡ παρθένος Μαριάμ γέννησε «τόν δρακί τήν πᾶσαν ἔχοντα κτίσιν», αὐτόν πού κλείνει στή χούφτα του ὅλη τήν κτίση! Ὑπάρχει κάτι πιό θαυμαστό ἀπ' αὐτό; Ἡ ἀνάστασή Του εἶναι μέν τό μέγιστο γεγονός καί ἡ ἀπολύτρωσή μας, ἀλλά εἶναι κάτι τό φυσικό. Ἦταν ἀδύνατον ὁ Θεός νά ὑποταχθεῖ στόν θάνατο. Παράλογο. Τό νά γίνει ὅμως ἄνθρωπος; Τό νά χωρέσει ὁ «ἀχώρητος παντί» μέσα σέ μιά μήτρα κι ἕνα σαρκίο; Αὐτό σμπαραλιάζει κάθε γνώση, κάθε βεβαιότητα, κάθε ἀνθρώπινο δεδομένο!

Καί τό ἀκόμη πιό θαυμαστό: Ναί, ὁ Θεός ἔγινε γιά χάρη μας ἄνθρωπος. Μιά ἀμελητέα κουκκίδα μέσα στό σύμπαν πού δημιούργησε. Ὡστόσο δέν ἀρκέστηκε σ' αὐτό, ἀλλά οἰκειώθηκε μαζί ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς ζωῆς του τή φθορά, ἄρχισε τήν πορεία του σ' αὐτόν τόν κόσμο ἔχοντας ἀποφασίσει νά πεθάνει! Δέν ἦταν δέσμιος αὐτῆς τῆς ἀνάγκης. Ὅπως εἶπε ὁ ἴδιος: «Ἐχω ἐξουσία νά θυσιάσω τή ζωή μου καί ἐξουσία νά τήν πάρω πίσω» (Ἰω 10,18). Κι ὅμως, τό δέχτηκε! Δέν δίστασε καθόλου! Καί ἐπί τριαντατρία ὀλόκληρα χρόνια ἔζησε σάν μελλοθάνατος. Κουβάλησε ἀδιαμαρτύρητα ὅλον τόν πόνο πού συνεπαγόταν ἡ ἀπόφασή του αὐτή. Βίωσε ὅλη τήν ὀδύνη πού τοῦ προκαλοῦσε αὐτός ὁ πειρασμός -ὁ μόνος πειρασμός πού ὡς ἄνθρωπος δοκίμασε. Διότι ἂν ἐμεῖς πού εἴμαστε θνητοί ὑποφέρουμε μπροστά στόν θάνατο, πόσο περισσότερο αὐτός πού ἦταν ἀθάνατος! Ἦθελε ἔτσι νά μοιραστεῖ ὅλη τή μαυρίλα τῆς ταλαίπωρης βιοτῆς μας, ὥστε, ὅπως λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος, ἔχοντας ἐμπειρία τῆς ἀδυναμίας μας καί ὄχι ἀπό τή θέση τοῦ «ἀτσαλάκωτου», νά μπορεῖ νά μᾶς καταλάβει, νά μᾶς σπλαγχνιστεῖ καί νά μᾶς βοηθήσει (βλ. Ἐβ 2,17-18· 4,15).

Συνειδητοποιοῦμε ἄραγε τήν εὐεργεσία; Γονατίζουμε ταπεινά μπροστά στήν ἀπειρη ἀγάπη τοῦ Κυρίου γιά μᾶς τούς ἀποστάτες καί ἀντάρτες; Εἶναι Χριστοῦγεννα, ἀλλά πόσο προσεγγίζουμε τό γεγονός πού γιορτάζουμε; Ὅχι ὅτι μπορούμε νά ψάσουμε τό βάθος του, ὄχι, σέ καμιά περίπτωση! Ἄλλωστε οὔτε ὁ Κύριος τό ἐπιτρέπει. Ὅπως τονίζει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, ἂν ὁ Θεός μᾶς ἀποκάλυπτε τό πλήρωμα αὐτῆς τῆς σωτηρίας, κυριολεκτικά θά παραφρονούσαμε!... Ὡστόσο ἔχουμε στά χέρια μας τόν λόγο Του, τήν ἀγία Γραφή. Εἶναι ὁ ἴδιος ὁ σαρκωμένος Λόγος μέ ἄλλο ἔνδυμα. Τόν ἀκοῦμε; Μιλάει ὅπως μπορούμε νά τόν καταλάβουμε, καί μάλιστα ὄχι ἀπό καμιά γωνιά τῆς γῆς, ἀλλά ἀπό «τό ὄρος του, ἀπό τόν οἶκο του πού εἶναι στίς κορυφές τῶν ὀρέων καί ὑψώνεται πάνω ἀπό τά βουνά» (Ἠσ 2,2)· ἀφουγκραζόμαστε τό λυτρωτικό μήνυμά του; Στό τραπέζι αὐτό πού στρώνει ὁ ἴδιος μέ ὀλόφρεσκο ζεστό, ἀχνιστό ψωμί «ἐκ τοῦ οὐρανοῦ» (Ἰω 6,31), εἴμαστε καλεσμένοι ὅλοι, ὅλοι νά χαροῦμε, ὅλοι νά εὐφρανθοῦμε, κανεῖς σκοτεινός καί πεινασμένος!...

Εὐλογημένα Χριστοῦγεννα!

Εὐ. Ἀλ. Δάκας

Έκχυση ψυχής

Ἡ προφήτις Ἄννα (κώδ. 760, φ. 276α)

Ἔχεις δεῖ νά κατακτιέται ἡ ἀγιότητα μέ μόνον ἓνα τάμα; Νά χαμηλώνει ὁ οὐρανός καί νά πληρώνει τήν ψυχή μέ ὅλα τά δῶρα του μετά ἀπό μία καυτή προσευχή; Ἔχεις συναντήσει καρδιά «κλαίουσαν» νά συντριβεται σάν πῆλινο σκεῦος καί νά ἀνασταίνεται θαυμαστά μετά ἀπό μία ἀληθινή συνάντηση μέ τόν Κύριο τῶν δυνάμεων;

Εἶναι ἡ Ἄννα, ἡ σύζυγος τοῦ Ἐλκανᾶ ἀπό τήν Ἀριμαθαία (βλ. Α΄ Βα 1,1-

2,2). Μία δίψα, μία ἀνάγκη τή σπρώχνει νά βρεθεῖ στή σκηνή τοῦ παντοκράτορος Θεοῦ. Ἐκεῖ μπροστά στή Σκηνή τοῦ Μαρτυρίου εὐωδιάζει ἡ ψυχή της ἀπόσταγμα πίστεως. «Ἐκχέω τήν ψυχήν μου ἐνώπιον Κυρίου». Ταπεινά καί μέ ἐλπίδα ἀποζητᾶ τόν Κύριο. Τοῦ μιλά. Ἀνοίγει τήν καρδιά της ὡς τά μύχια νά ἐπιβλέψει «ὁ Πατήρ τῶν οἰκτιρμῶν» «ἐπί τήν ταπεινώσιν» της.

Τό σχέδιό Του -ἀπό καιρό- ἔχει ἀποκαλυφθεῖ σκληρό γι' αὐτήν. Μένει ἄτεκνη ἐδῶ καί χρόνια. Ταπεινώνεται δίπλα στή Φεννάνα, τή δεύτερη σύζυγο τοῦ Ἐλκανᾶ, πού ἔχει παιδιά. Ἀνεβαίνει κάθε χρόνο μέ τόν σύζυγό της στή Σηλώ, γιά νά προσφέρουν τήν εἰρηνική θυσία τους. Ὁ ἱερέας Ἡλί στήν Ἄννα δίνει μόνο μία μερίδα λόγῳ τῆς ἀτεκνίας της, ἐνώ στή Φεννάνα διπλή. Ἀθυμεῖ. Ἀποζητᾶ λίγη παρηγοριά κοντά στόν Κύριό της. Νά μείνει

μόνη της μαζί του. Μυστικά, ἀθόρυβα, ὦρα πολλή ἐπικοινωνεῖ μέ τόν Κύριο Σαβαώθ. Ποιός τῆς ἔμαθε τή γλῶσσα αὐτῆ τοῦ οὐρανοῦ; Ποιός τῆς δίδαξε τή δύναμη τῶν γονάτων; Ἀπό ποῦ ἄντλησε τήν ὑπομονή στό ἐπίπινο αὐτό ἔργο;

Κι ἐνώ «φωνή αὐτῆς οὐκ ἤκούετο», ζεῖ ἀπόλυτη τή βεβαιότητα ὅτι τήν ἀκούει ὁ Θεός. Ἐλευθέρα, ἀπλά, εὐλαβικά ξεδιπλώνει μπροστά του τό αἴτημά της. Καταθέτει θυσιαστικά τό τάμα της: «Δῶς τῆ δούλη σου σπέρμα ἀνδρῶν καί δώσω

αὐτὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ». Μία συναλλαγή μὲ διαστάσεις αἰώνιες.

«Ἔως πότε μεθυσθήσῃ;», ἀκούγεται ἡ ἐπιτίμηση τοῦ ὑπηρέτη τοῦ ἀρχιερέα. Δέν τὴν τρομάζει. Δέν ἀγανακτεῖ. «Πορεύου ἐκ προσώπου Κυρίου», δέχεται τὴν ἐντολή ἀκόμη πιὸ σκληρή. Αὐτὸ τὴ λυπεῖ. «Οὐχί, κύριε!», ἀποκρίνεται ἀνεξίκακα. «Μὴ μὲ θεωρεῖς μεθυσμένη! Ἐδῶ βρῆκα τὸν παρηγορητὴ τῆς καρδιάς μου, τὸν γλυκασμὸ στὴν πίκρα μου. Μὴ μοῦ στερεῖς αὐτὴ τὴ γλυκιά ἐμπειρία!». Θαυμάζει ὁ ἀρχιερέας. Τὴν κατευοδώνει. «Ὁ Θεὸς Ἰσραὴλ δῶ ἴσως σοι πᾶν αἴτημά σου».

Ποιὸς δέν θὰ ἤθελε νὰ ἀποσπάσει τὸ μυστικὸ μῖα τέτοια θερμὴ προσευχὴ; Ποιὸς δέν θὰ ζήλευε τὴν εὐλογημένη δούλη τοῦ Θεοῦ Ἄννα; Μέσα τῆς ἀπλῶνεται πιά ἡ εἰρήνη, ἡ πληρότητα, ἡ μακαριότητα. Κι ὅσο πιστεύει στὴν ἀπάντηση τοῦ Θεοῦ, τόσο θεριεύει μέσα τῆς ὁ πόθος νὰ προετοιμάσει ἀντάξιο τὸ ἀνταπόδομά τῆς.

Ζεῖ ὁ Θεὸς καὶ χαρίζει θαυμαστά νεκρανάσταση στὰ σπλάχνα τῆς. Γεννιέται ὁ Σαμουὴλ· τὸ ὄνομά του σημαίνει «Θεοαἰτήτος», τὸ παιδί πού ζητήθηκε ἀπὸ τὸν Θεό. Τί πιὸ εὐφρόσυνο γιὰ τὴν πιστὴ μητέρα νὰ θυμᾶται συνεχῶς -μὲ τὸ ὄνομά του- τὴν εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ στὴ ζωὴ τῆς!

Τώρα πιά στέκεται πλάι στό ἱερό βρέφος μέχρι νὰ ἀπογαλακτιστεῖ. Δέν κλονίζεται στὴν ἀπόφασή τῆς νὰ παραστήσει τὸ ἀγαπημένο τῆς βλαστᾶρι θυσιά ἐκλεκτὴ γιὰ τὸν Θεό. Στοργικὰ ἐξηγεῖ στό μικρὸ παιδί πὼς ἡ παρουσία τοῦ ἀνάμεσά τους εἶναι δῶρο τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ. Τί ἄλλο θὰ τοῦ ἀφηγοῦνταν στό προσκεφάλι του; Γιὰ τὸ ἱερό τῆς τάμα, πού τόσο θὰ ἤθελε νὰ πραγματοποιηθεῖ.

Καὶ στό νανούρισμα ἀκόμη σίγουρα θὰ ἔψαλλε μὲ εὐγνωμοσύνη στὸν Θεό, πού εἶναι Μεγάλος καὶ Θαυμαστός.

Ἄνασα τῆς γίνεται ἡ προσευχή: νὰ ἀξιωθεῖ ὁ μικρὸς τῆς Σαμουὴλ νὰ παρουσιαστεῖ στὸν ναὸ τοῦ Κυρίου «καὶ καθήσεται ἕως αἰῶνος ἐκεῖ». «Ἀξίζει, Σαμουὴλ, νὰ Τὸν ὑπηρετοῦμε μὲ ὅλη μας τὴν ὑπαρξη. Πόσο τὸ θέλω καὶ γιὰ σένα, παιδί μου!». Ἐπὲροχη μητρικὴ καρδιά!

Ἦσπου ἔρχεται ἡ μέρα νὰ ἀνταποκριθεῖ στό μεγάλο τῆς τάμα. Ὅ,τι ἀγάπησε περισσότερο τὸ προσφέρει στὸν Κύριο Σαβαώθ. Στέκεται μὲ παρηρησία μπροστὰ στὸν Ἥλι. Τοῦ θυμίζει τὸ περιστατικὸ, τοῦ παρουσιάζει τὸ θαῦμα, τοῦ ἀποκαλύπτει τὸ τάμα: Εἶναι τὸ παιδί πού μοῦ χαρίστηκε καὶ τὸ ἐπιστρέφω γιὰ πάντα στὸν Κύριο. «Ἄς ὑπηρετεῖ σέ ὅλη του τὴ ζωὴ τὸν Κύριο!». Ἡρωικὴ καρδιά μῖα τέτοια μάνα! Ὁλόκληρη τοῦ Θεοῦ! Δέν θὰ Τοῦ τὸ ζητήσει πίσω. Ἰσόβια ἡ προσφορά τῆς! Πανηγυρίζει ἡ ψυχὴ τῆς. Ὅ,τι δίνεις στὸν Θεό εἶναι ἀκόμη πιὸ δικό σου.

Καύχημα καὶ δόξα τῆς ὁ Θεός! Ἀκοίμητη ἡ εὐγνωμοσύνη τῆς: «Οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σου, Κύριε!»! Κι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τὴν καταδιώκει. Τὴν ἀξιώνει τοῦ χαρίσματος τῆς προφητείας. Τῆς χαρίζει ἄλλα ἔξι παιδιά. Ἡ Ἐκκλησία μας τὴν ἐπαινεῖ γιὰ «τὸ καρτερόφρον καὶ τὸ τῆς εὐτεκνίας».

Τῆ ἐνάτη τοῦ μηνὸς Δεκεμβρίου ἱκετευτικὰ στεκόμαστε μπροστὰ σου, ἅγια προφήτιδα Ἄννα! Πιάσε μας ἀπὸ τὸ χέρι νὰ μᾶς ὀδηγήσεις στὴ «Σηλῶ» τῆς ἀληθινῆς συνάντησής μας μὲ τὸν Θεό! Νά μαθητεύσουμε θέλουμε στὰ γόνατά σου. Νά στήσουμε ἐκεῖ τὸ λίκνο τῶν παιδιῶν μας. Μήπως σωθοῦν...

Οὐρανοδρόμος

«Ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας»

Αὐτή τή φορά οἱ μάγοι δέν εἶχαν ξεκινήσει μόνον ἀπ' τήν Ἀνατολή. Εἶχαν ἔρθει ἀπό διάφορα μέρη. Ὅπως ἦταν Ἰσπανός, ἕνα ἀνδρόγυνο ἦταν Ὀλλανδοί, ἕνας ἦταν Ρουμάνος, μία γυναίκα ἦταν Οὐκρانية, δύο ἦταν Ἑλληνες, μία μητέρα μέ τήν κόρη της ἦταν ἐπίσης Ρουμάνια, μία ἦταν Ἀφρικανή.

Σάν ἐκείνους ὅμως τούς παλιούς μάγους, μέ τόν ἴδιο πόθο ζητοῦσαν κι αὐτοί τό ἀστέρι στόν οὐρανό νά τούς δείξει τόν δρόμο. Ὅπως εἶχε βρεῖ ἀπ' τά εἶδωλα, ἄλλος ἀπ' τόν καθολικισμό, ἄλλοι ἀπ' τήν ἀπιστία, ἄλλος ἀπ' τήν προσφυγιά. Ὅπως ἀγνωστοί μεταξύ τους, δέν ξέρεϊ ὁ ἕνας τόν ἄλλον, ἀλλά καί ἀγνωστοί μέσα σ' αὐτήν τήν ξένη χώρα τῆς Εὐρώπης πού βρέθηκαν, ἐπιστήμονες ὅλοι, γιά δουλειά μακριά ἀπ' τήν πατρίδα τους.

Δέν εἶναι εὐκόλο νά βρεῖς τό ἀστέρι στόν οὐρανό τῆς Εὐρώπης σήμερα, γιατί εἶναι γεμάτος χριστουγεννιάτικα πυροτεχνήματα καί τό ἀστέρι χάνεται μέσα σ' αὐτά. Πού εἶναι «ὁ τεχθεὶς βασιλεὺς τῶν Ἰουδαίων»; Πού θά τόν βροῦν;

Φτάνουν ἔξω ἀπ' τό σπίτι. Ὅπως στάθηκε τό ἀστέρι. Ναι, ἦταν σάν σπίτι, ἕνα ἀπλό τετράγωνο κτίσμα. Καί μπαίνουν μέσα.

Ὅπως ἐδῶ εἶναι ὁ Βασιλιάς. Σάν σπίτι ἀπ' ἔξω καί μέσα ἦταν ὀρθόδοξος ναός. Ὅπως μοναδικός ὀρθόδοξος ναός σ' ὅλη τήν πόλη, κι αὐτοί οἱ δέκα οἱ μοναδικοί ὀρθόδοξοι χριστιανοί πού ἦρθαν ἐδῶ ἀπόψε νά τόν προσκυνήσουν.

Κλαῖνε ἀπό χαρά, βρῆκαν τόν Βασιλιά! Ὅπως ἡ θεία Λειτουργία γίνεται σέ ἀγνω-

στη γι' αὐτούς γλώσσα. Τά καταλαβαίνουν ὅμως ὅλα. Χριστούγεννα εἶναι ἀπόψε ἡ Πεντηκοστή;

Ὅπως νά ἀνοίξουν τά δῶρα τους. «Πάτερ ἡμῶν», ὁ ἱερέας τούς καλεῖ ἕναν-ἕναν νά πει ὁ καθένας τό «Πάτερ ἡμῶν» στή γλώσσα τους, ὁ ἕνας μετά τόν ἄλλον. Ὅπως Ἑλληνας κοιτάζει πίσω. Ὅπως ἕνας ἀκόμη ἀκούγεται νά τό λέει Ἑλληνικά. Τά δῶρα μας. Ναι, αὐτά ἔχουμε ἐμεῖς ἀπόψε, νεογέννητε Βασιλιά, νά σοῦ προσφέρουμε σ' αὐτήν τήν ξένη χώρα: τή γλώσσα μας, τήν ἐθνικότητά μας, τήν ταυτότητά μας. Τίποτε ἄλλο δέν ἔχουμε. Πάρ' τα ὅλα καί ἐμεῖς μόνο νά Σε λέμε Πατέρα.

Μετά τή θεία Λειτουργία γελοῦν ἀπό χαρά πού βλέπουν γύρω τους τούς ἀδελφούς. Μοιράζονται τώρα τά δῶρα μεταξύ τους. Ὅπως εἶχε φέρεϊ λίγο ψωμί, ἄλλος τυρί, ἄλλος χειμωνιάτικα φρούτα καί λαχανικά, ἄλλος λίγο κρέας καί κρασί. Ὅπως ἔφαγαν ὅλοι μαζί, ἔτσι κάτι λίγο, γιά τό καλό, γιά τήν ἀγάπη.

Δύο χώρες πιο πέρα ἀνατολικά ἀπ' τά σύνορά τους, οἱ καπνοὶ καί οἱ κρότοι τοῦ πολέμου, πού δέν τελείωσε ἀκόμα, βαραινουν τόν οὐρανό τῆς Εὐρώπης. Δέν μποροῦν ὅμως νά σκεπάσουν τό τραγοῦδι τῶν ἀγγέλων γιά τή δόξα τοῦ Θεοῦ, οὔτε τήν εἰρήνην στή γῆ, οὔτε τήν εὐδοκία στίς καρδιές αὐτῶν τῶν δέκα ἀδελφῶν, καί ὁ ἱερέας ἔντεκα, σ' αὐτήν ἐδῶ τή μικρή, κρυμμένη φάτνη.

Ποιός εἶπε ὅτι ἡ Βηθλεὲμ εἶναι μία

παλιά ιστορία; Μιά ξεχασμένη, τελειωμένη ιστορία; Άναχωρώντας απ' αυτήν τή Βηθλεέμ τῆς καρδιάς τους ἐδῶ στήν ξένη γῆ, ἦταν σίγουρο ὅτι αὐτοί οἱ καινούριοι μάγοι θά ἐπέστρεφαν στά σπίτια τους, στήν πατρίδα τους, ἀπό ἄλλη ὁδó. Ἀπ' τήν ὁδó τῶν ἀστεριῶν, πού σκέπαζαν καί τά πυροτεχνήματα καί τούς κρότους.

Z.Γ.

Φίλοι μας συνδρομητές,

Ἡ ἡμερομηνία λήξης τῆς συνδρομῆς σας ἀναγράφεται στήν ἐτικέτα τοῦ φακέλου ἀποστολῆς. Παρακαλοῦμε πολύ φροντίστε γιά τήν ἀνανέωση τῆς συνδρομῆς σας, καθώς καί γιά τήν ἐξόφληση τυχόν παλαιότερων ὀφειλῶν.

Ἀριθμός λογαριασμοῦ

Τράπεζας Πειραιῶς:

6074 010115 324

Γιά τούς συνδρομητές

τοῦ ἐξωτερικοῦ:

IBAN:

GR 94 0171 0740 0060 7401 0115 324

Παρακαλοῦμε πολύ ἡ κατάθεση νά γίνεται μέ τό ὄνοματεπώνυμο στό ὁποῖο ἀποστέλλεται τό περιοδικό καί νά σημειώνεται ἕνα τηλέφωνο ἐπικοινωνίας.

Γιά κάθε ἀπορία μπορείτε νά ἐπικοινωνήσετε μαζί μας τηλεφωνικά στό 2310 270630.

**Χάριστε καί σ' ἄλλους
τήν εὐκαιρία
νά γνωρίσουν τό περιοδικό.**

Ψηφιδωτό, Μονή της Χώρας,
Κων/πολη

Κυρίου κατατρώφηση

Γεμάτη απαιτήσεις ή ζωή και ή πορεία διεκδικήσεων άμφίδρομη. Όσο αύξάνουν οί έπιθυμίες του σύγχρονου άνθρώπου, τόσο και ή ζωή του διαμορφώνεται απαιτητική άπέναντί του και ρουφά σαν μαύρη τρύπα όλο τό δυναμικό του. Κυνηγητό του χρόνου, πίεση για να άνταπεξέλθουμε στίς πολλές έπίπλαστες ύποχρεώσεις. Άνάγκες κατασκευασμένες, πού όμως άδυνατούμε να ζήσουμε δίχως να τίς ίκανοποιήσουμε, καθώς ό τρελός ρυθμός ζωής έχει καταντήσει έξη. Modus vivendi τριτης χιλιετίας.

Μέσα σέ αυτό τό έντατικό κλίμα δράσης όλο τό πλήθος των ύλικών και τό άκατάπαυστο των διαδρομών φαντάζουν άπαραίτητα κι άς άντιλαμβανόμαστε διανοητικά τήν τεχνητότητά τους. Όλα έχουν ένταχθεί στά άσφυκτικά πλαίσια του καθηκοντολογικού προγράμματος, άκόμη και αυτές οί χαρές τής καθημερινότητας. Καθώς άπαριθμούμε στά σημειωματάρια -ήλεκτρονικά πλέον- λίστες μέ τρέχουσες ύποθέσεις, ένδέχεται να καταγράφεται κάπως και... ή έξασφάλιση χαράς.

Τήν πολυπόθητη χαρά τήν έπιδιώκουμε συχνά μέσα από ύλικές άπολαβές. Πόσο συχνά δέν άκούμε φράσεις όπως: «Άγόρασα αυτό τό φόρεμα για να άνέβει ή

ψυχολογία μου»; Όσως άνθρωπίνως να λειτουργούν κι αυτά ως πρόσκαιρα άναλγητικά, αλλά σαφώς και δέν προσφέρουν ένα μόνιμο βίωμα άγαλλίασης.

Οί χριστιανοί γνωρίζουμε πώς ό Θεός είναι ή πηγή τής χαράς, πώς τήν προσφέρει μέσα από τή δική του όδό, μακριά από βιτρίνες μέ γήινα. Αυτό πού έκκρεμεί στή δική μας περίπτωση είναι τό πέραςμα άπό τή θεωρία στήν πράξη, άν θέλουμε στόν καθημερινό μας βίο να εισέλθει ή γεύση τής άληθινής ευδαιμονίας. Πιθανότατα έχουμε βιώσει κάποιες έκτακτες πνευματικές χαρές, αλλά συνήθως παραμένουν ξεκομμένα συμβάντα.

Η πλειοψηφία των έπιλογών μας ρέπει πρός τήν άνεση, δηλαδή προσανατολιζόμαστε πρός τίς ήδονές του κόσμου. Μας έντυπωσιάζει ή τρυφηλή ζωή, αλλά έν τέλει δέν μας ίκανοποιεί. Άφήνει άκαλυπτη τήν ψυχή μας να ταλαιπωρείται σ' ένα φαύλο κύκλο διασκεδάσεων ή μάλλον τελματικών φάσεων και άντιφάσεων. Δοκιμάζουμε τά διαφημιζόμενα προϊόντα άδηφάγα και παραμένουμε πεινασμένοι ζητιάνοι τής χαράς.

Παγιδευόμαστε σέ μία άνελέητη ροή γεγονότων, πού τελικά κουράζουν. Συσσωρεύουμε έπιδείξεις ψευτοχαράς μέ ά-

ναριθμητες ἀναρτήσεις στά μέσα δικτύωσης. Φροντίζουμε νά ποζάρουμε μ' ἕνα πλατύ χαμόγελο, γιά νά πείσουμε τούς πάντες σχετικά μέ τήν ἀτσάλινη εὐτυχία μας.

Δέν μπορεί νά εἶμαστε πλασμένοι γιά τέτοιες ἀποτυχημένες ἀπομιμήσεις εὐτυχίας οὔτε πρόκειται τά χωματένια ὑποκατάστατα νά λύσουν τό δράμα. Τό αἴσιο τέλος δέν θά τό φέρει «ὁ ἀπό μηχανῆς θεός» τοῦ ἀρχαίου θεάτρου, ἀλλά ὁ ἀπό Σταυροῦ Χριστός τῆς Καινῆς Διαθήκης.

Ἡ πρόταση μακαριότητας τοῦ Κυρίου μας περνάει μέσα ἀπό στενή ἀτραπό. Εἶναι, ὡστόσο, δοκιμασμένη ὁδός. Ὁ Ἰδιος ὁ Κύριος μᾶς ἔχει προειδοποιήσει πῶς θά εἶναι τεθλιμμένη, ἀλλά ἐγγυᾶται καί τή συνοδοιπορία. Κι ἐδῶ βρίσκεται τό κλειδί τῆς πνευματικῆς εὐτυχίας. "Ὅ,τι κι ἂν συναντήσουμε στήν πορεία μας μεταμορφώνεται σέ γλυκιά ἐμπειρία ἀπό τή δική Του παρουσία. "Ἄρα, στόχος δικός μας δέν εἶναι νά ἀνταπεξέλθουμε σ' ἕνα πλήθος κοσμικῶν ἐκδηλώσεων, ἀλλά νά θέσουμε σέ πρώτη προτεραιότητα ὅσα μᾶς ἐξασφαλίζουν τή δική Του συντροφιά.

Μία φιλότιμη προσπάθεια νά βαδίζουμε μέ γνώμονα τήν ἐγγύτητα στόν Χριστό ἐλκύει θεία χάρη. "Ὅταν στίς ποικίλες ἐπαφές λειτουργοῦμε μέ τόν μετασηματιστή τῆς πίστες καί μπροστά στά ἀπρόοπτα μεταποιοῦμε τοῦ γογγυσμοῦ τό «ἀμάν» σέ «ἀμήν» εὐλογημένο, τότε κάτι ὁμορφο ἀρχίζει νά χτίζεται μέσα μας. "Ὅταν ἐπιμένουμε στήν οὐσιαστική μας «ἐπιμόρφωση» καί ἐντρυφούμε στόν θεόπνευστο λόγο, τότε σταδιακά θησαυρίζουμε ἄνωθεν σοφία. Δώρα ἀνθρωπίνως ἄπιαστα, ἀλλά μέσα στή μακροθυμία τοῦ Θεοῦ προσιτά σέ κάθε χριστιανό πού τολμάει νά ἀξιοποιήσει σωτήρια τήν ἐλευθερία του.

Μέ αὐτά τά μικροβήματα δικῆς μας πρωτοβουλίας κινεῖται ἡ ἐλευθερία μας πρὸς τή θεία εὐδαιμονία. Σιγά-σιγά γεννιέται ἐσωτερικά μία ἀστείρευτη πηγὴ χαρᾶς. Εἶναι τό ὕδωρ «τὸ ἀλλόμενον εἰς ζωὴν», πού ὑποσχέθηκε ὁ Χριστός σέ κάθε διψασμένη «Σαμαρείτιδα» καί τό δωρίζει σέ κάθε ψυχὴ πού ἐπιλέγει τήν κατατρύφηση τοῦ Κυρίου. Μέσα σ' αὐτό τόν γλυκασμό τῆς ἀδιάλειπτης κοινωνίας μαζί Του ἀπολαμβάνουμε ἄλλης συχνότητας χαρά. Μέσα σ' αὐτὴ τήν προσευχητικὴ συναναστροφή μπορεί νά γραφτεῖ ὁ στίχος τοῦ ψαλμωδοῦ στό ἡμερολόγιο τῆς ζωῆς μας ὡς δική μας προσωπικὴ ἀναφώνηση καί ἐμπειρικὴ ἐπιβεβαίωση: «Κατατρύφησον τοῦ Κυρίου καὶ δώσει σοι τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου» (Ψα 36,4).

A. T.

ΔΩΡΕΕΣ

Γιά τὴν Ἀδελφότητα

Κυρπιζίδης Ἀνδρέας, εἰς μνήμην γονέων Γρηγορίου καὶ Αἰκατερίνης, 50€ * Τουτουλίδου Σύρμω 100€ * Χ.Ν. 200€.

Γιά τὸ Περιοδικό

Θεοδωρίδου Ἀναστασία, εἰς μνήμην Ὀλγας, 30€ * Κουτσουρίδου Ἐλένη 14€ * Μητρούλη Κωνσταντῖνα 10€.

Γιά τὴν Κατασκήνωση

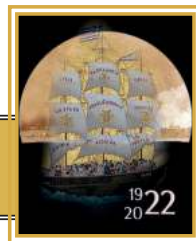
Β.Μ. 100€ * Γ.Π. 20€ * Δ.Η. 10€ * Ζ.Α. 100€ * Κ.Γ. 500€ * Κ.Σ. 20€ * Κύκλος μελέτης ἀγίας Γραφῆς, εἰς μνήμην Ἀρτέμιδος Ζήση, Σταυρούλας Σιδηροπούλου καὶ Πάτρας Βασιλείου, 170€ * Μ.Θ. 2.000€ * Μ.Π. 1.350€ * Π.Α. 200€ * Σ.Α. 100€ * Τ.Σ. 300€ * Χ.Μ. 250€ * Χ.Μ. 250€ * Ἀνώνυμος 50€, εἰς μνήμην Στεργίου Σάκκου.

Γιά τὴ Φιλανθρωπία

Καλπακίδου Ἀρετῆ, εἰς μνήμην ἀνιψιδᾶς Θεογνωσίας, 50€ * Κύκλος μελέτης ἀγίας Γραφῆς, εἰς μνήμην Μαρίας Βαῖτση-Παπαπρεπτόνη, 100€.

Γιά τίς Φυλακές

Γιαννίου Σωτηρία, 55€.

Καταστροφή

1922 (συνέχεια)

Ὁ Διχασμός πού εἶχε ἐπεκταθεῖ καί στό στράτευμα, ἡ ἐλλειμματική στρατιωτική ἡγεσία (ὁ ἀρχιστράτηγος Χατζανέστης διηύθυνε τίς ἐπιχειρήσεις ἀπό τή Σμύρνη, ἑκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά ἀπό τό Μέτωπο), ὁ ἐλλειπής ἀνεφοδιασμός, ἡ ἐκτεταμένη καί εὐάλωτη γραμμή ἄμυνας, ἡ τελμάτωση τῶν ἐπιχειρήσεων, ἡ ὑπονόμευση τοῦ ἠθικοῦ ἀξιωματικῶν καί στρατιωτῶν ἀκόμη καί ἐκ τῶν ἔσω καί κυρίως ἡ διάχυτη αἴσθηση ὅτι ἦταν θέμα χρόνου ἡ ἀποχώρηση τῆς Ἑλλάδας ἀπό τή Μικρά Ἀσία εἶχαν ὡς ἀποτέλεσμα τήν ὀλοκληρωτική κατάρρευση τῆς ἐλληνικῆς ἄμυνας πολύ γρήγορα μετά τήν τουρκική ἐπίθεση. Οὐσιαστικά, ὁ ἐλληνικός στρατός δέν στάθηκε νά πολεμήσει, πραγματοποιώντας μία ἰδιότυπη «ἀπεργία». Ἡ ὑποχώρηση ἐξελίχθηκε σέ ἄτακτη φυγή, ἐνῶ κάποιες μονάδες ἐγκλωβίστηκαν κι αἰχμαλωτίστηκαν. Τήν ὑποχώρηση τοῦ στρατοῦ ἀκολούθησαν κι οἱ ἐλληνικοί πληθυσμοί, πού ἤξεραν ὅτι ἡ ἐπιστροφή τῶν Τούρκων θά σήμαινε τήν ἐξόντωσή τους.

Λαμπρή ἐξαίρεση σέ αὐτήν τήν τραγική εἰκόνα ἀποτέλεσαν τό θρυλικό σύνταγμα 5/42 τοῦ Νικολάου Πλαστήρα, πού κάλυψε τήν ὑποχώρηση τοῦ στρατοῦ, σώζοντας συγχρόνως χιλιάδες πρόσφυγες καί πολεμῶντας μέχρι τήν τελευταία στιγμή στά χώματα τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ἀνάλογη πορεία εἶχε κι ἡ «Ἀνεξάρτητη Μεραρχία», ἡ ὁποία ἔφτασε συντεταγμένα μέχρι τά παράλια, γιά νά με-

ταφερθεῖ στή Λέσβο, ἀφοῦ διήνυσε 600 χιλιόμετρα σέ ἐχθρικό ἔδαφος, συνοδεύοντας παράλληλα 4.000 πρόσφυγες. Οἱ ὑπόλοιποι στρατιῶτες ἀποτελοῦσαν ἓνα μπουλούκι πού, μαζί μέ τά ὀλοένα αὐξανόμενα ποτάμια προσφύγων, εἶχαν ὡς μόνο στόχο νά φτάσουν στή Σμύρνη καί στά παράλια γιά νά σωθοῦν.

Ἡ μεγαλύτερη τραγωδία ἐξελίχθηκε στό λιμάνι τῆς Σμύρνης, ὅπου εἶχαν συγκεντρωθεῖ ἑκατοντάδες χιλιάδες πρόσφυγες καί κάτοικοι τῆς πόλης ψάχνοντας τρόπο νά σωθοῦν. Τά πλοῖα ὄμως ἔρχονταν μόνο στή χερσόνησο τῆς Ἐρυθραίας, ὅπου μέ τήν κάλυψη τῶν ἐλληνικῶν πολεμικῶν πλοίων ἐπιβιβάζονταν οἱ στρατιῶτες. Ἡ ἐλληνική κυβέρνηση, μέ μία ντροπιαστική ἀπόφαση, ἄφησε τοὺς Ἑλληνες τῆς Μικρᾶς Ἀσίας στό ἔλεος τῶν Τούρκων καί δέν ἔδωσε ἄδεια σέ ὅσους Ἑλληνες εἶχαν ὀθωμανική ὑπηκοότητα νά φύγουν. Τήν ὥρα πού ὁ ὑπατος ἀρμοστής Ἀριστείδης Στεργιάδης μέ μία ὑποδειγματική «εὐτακτη» ἀποχώρηση μετέφερε ὄχι μόνο τά ἔγγραφα τῆς ἐλληνικῆς διοίκησης, ἀλλά ἀκόμη καί τά ἐπιπλά του, ὄχι μόνο δέν προειδοποίησε τοὺς Μικρασιάτες νά φύγουν, ἀλλά καί ἀπαγόρευσε τήν ἀποχώρησή τους. Ἀκολούθησε λεηλασία, βιασμοί καί σφαγές μπροστά στά μάτια τῶν εὐρωπαίων συμμάχων, οἱ ὁποῖοι παρακολουθοῦσαν ἀπό τά πολεμικά πλοῖα πού ἦταν ἀγκυροβολημένα στό λιμάνι τῆς Σμύρνης. Ἡ φρίκη ὀλοκληρώθηκε μέ τήν πυρπόληση τοῦ μεγαλύτερου μέρους τῆς πόλης -γλύτωσε μόνον ἡ τουρ-

Η καμένη Σμύρνη

κική συνοικία. Εύτυχώς υπήρξε η παρέμβαση ενός ιδιώτη, του γραμματέα της YMCA (Χριστιανική Αδελφότητα Νέων), Asa Jennings, που κατόρθωσε να αποσπάσει την άδεια των Τούρκων, αλλά και να πείσει την ελληνική κυβέρνηση ώστε να έρθουν πλοία που τελικά μετέφεραν εκατοντάδες χιλιάδες Μικρασιάτες στην Ελλάδα.

Όπως ήταν λογικό, η όργη της ελληνικής κοινής γνώμης για την καταστροφή στη Μικρά Ασία ήταν τεράστια. Ακολούθησε στρατιωτικό κίνημα στη Χίο και στη Λέσβο με έπικεφαλής τους αξιωματικούς Νικόλαο Πλαστήρα, Στυλιανό Γονατά και Δημήτριο Φωκά, που απαίτησε την παραίτηση του βασιλιά Κωνσταντίνου, τον σχηματισμό νέας κυβέρνησης και την ενίσχυση του θρακικού μετώπου. Οι απαιτήσεις των επαναστατών πραγματοποιήθηκαν και ο Κωνσταντίνος αποχώρησε για την Ιταλία, όπου πέθανε λίγους μήνες μετά. Κατόπιν ορκίστηκε κυβέρνηση υπό τον Σωτήριο Κροκιδά, ενώ εκπρόσωπος της Ελλάδας στις διεθνείς διαπραγματεύσεις ορίστηκε ο Έλευθέριος Βενιζέλος. Ακολούθησε η δίκη των οκτώ πολιτικών και στρατιωτικών ήγετων της αντιβενιζε-

λικής παράταξης, που θεωρήθηκαν υπεύθυνοι για την Καταστροφή και η έκθεση των έξι στο Γουδί. Ανάμεσά τους ήταν ο Δημήτριος Γούναρης και ο Αναστάσιος Χατζανέστης.

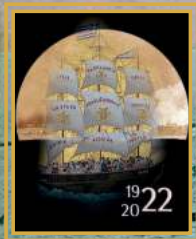
Τους επόμενους μήνες ακολούθησαν συζητήσεις στη Λωζάννη της Ελβετίας, που οδήγησαν στην όμώνυμη συνθήκη Ειρήνης, η οποία ισχύει μέχρι και σήμερα, και στη σύμβαση για την ανταλλαγή των ελλήνων ορθοδόξων της Τουρκίας με τους μουσουλμάνους της Ελλάδας.

* * *

Η Μικρασιατική Καταστροφή αποτέλεσε την ταφόπλακα της Μεγάλης Ιδέας και τη μεγαλύτερη τραγωδία της ελληνικής Ιστορίας. Ύστερα από 3.000 χρόνια, στη Μικρά Ασία δεν υπήρχε πλέον ελληνική παρουσία. Η Ελλάδα έχασε τα έδάφη της στην αντίπερα όχθη του Αιγαίου και μαζί την ευκαιρία να γίνει μία περιφερειακή δύναμη, που έχοντας τον έλεγχο των Στενών του Βοσπόρου θα εξελισσόταν σε ένα ισχυρό κράτος. Τις επόμενες δεκαετίες κυριάρχησε η έσωστρέφεια και η απογοήτευση, ενώ διατηρήθηκε το έμφυλιο-πολεμικό κλίμα

του Διχασμού με άποκορύφωση τόν Έμφύλιο (1946-9). Τότε χάθηκε και η ευκαιρία για προσάρτηση της Κύπρου και της Βορείου Ήπειρου και άκολούθησε η κυπριακή τραγωδία του 1974. Είναι ένδεικτικό της παρακμής τό γεγονός ότι, ενώ η άναλογία Έλλήνων με Τούρκους τό 1922 στή Μικρά Άσία ήταν περίπου 1 πρός 2, σήμερα ξεπερνάει τό 1 πρός 8. Τά τελευταία χρόνια, ό κίνδυνος έξ Ανατολών προβάλλει και πάλι. Τό διακύβευμα αυτή τή φορά είναι ή επιβίωση του Έλληνισμού ως άνεξάρτητης όντότητας. Είναι στό χέρι μας νά άνασχέσουμε τήν ύποχώρηση πού ξεκίνησε με τή Μικρασιατική Καταστροφή και νά ζήσουν τά παιδιά μας σε μία ίσχυρή χώρα, στά έδάφη όπου έζησαν οί πρόγονοί μας έδω και χιλιάδες χρόνια.

*Παναγιώτης
Μητσόπουλος*

Σμύρνη. Η πολυώνυμη πόλη!

Η ιστορία αυτής της πόλης, και ιδιαίτερα τό τέλος της πολυτάραχης πορείας της, άνάγκασε, θαρρείς, ζωγράφους νά άπαθανάτισουν τήν όμορφιά της με τά πινέλα τους, ιστορικούς νά χαράξουν με τήν έρευνά τους βαθύτερα τό διάβα της στά μονοπάτια της ιστορίας και λογοτέχνες νά πιάσουν τήν πένα τους και νά στολίσουν τούς πίνακες και τήν ιστορία με τά παιχνίδια της γλώσσας. Σουβενίρ και γραμματόσημα με άποτυπωμένη τήν άρχοντιά, τόν πλούτο, τήν κουλτούρα της κοσμοπολίτικης πόλης της Άνατολής, πού ζήλεψε ή Δύση, κυκλοφορούσαν στά στερνά της, τόν 19ο αιώνα και στίς άρχές του 20ου, σ' Άνατολή κι Εύρώπη.

Σμύρνη! Η πόλη πού διεκδίκησε μία θέση μεταξύ των πιο πολυσυζητημένων πόλεων λόγω του πλούτου και της άστικής της όμορφιάς πού καθρεφτιζόταν στό γαλανό του Αιγαίου κι άφησε άφωνους τόν Ηρόδοτο και τόν Κικέρωνα. Οί φυσικές της καλλονές, με φόντο τό μπλέ της θάλασσας, οί γεύσεις και οί μυρωδιές πού ταξίδευαν τόν νού σ' Άνατολή και Δύση, οί μερακλίδικοι σκοποί και τά τραγούδια της, οί γυναικείες φορεσιές πού είχαν «παρισινό» άέρα, συνέθεταν τήν πολυσχιδή της πόλης αυτής άριστοκρατική χάρη και όμορφιά. Άλλά και ή πόλη πού, κατά τούς ιστορικούς και άρχαιολόγους, τό τέλος της δέν βρήκε άλλο όμοιο της νά συγκριθεί σε τραγικότητα, παρά τό τέλος της Καρχηδόνας άπό τούς Ρωμαίους. Άλλά και πάλι ή Σμύρνη δραματικά ύπερτερεί, διότι εκεί, στήν Καρχηδόνα, δέν ύπήρξαν καράβια συμμάχων νά σεργιανούν τήν καταστροφή της (George Horton).

Η Σμύρνη ιδρύθηκε τό 1100 π.Χ. άπό τούς Αίολεϊς, Έλληνες άποίκους άπό τήν ήπειρωτική Έλλάδα. Η έλληνική μυθολογία τήν έντυσε με μύθους. Σύμφωνα με μία έκδοχή, πήρε τό όνομά της άπό τήν άμαζόνα πού σαγήνευσε τόν Θησέα, τή Σμύρνα. Άλλη πάλι θέλει νά όφειλει τήν όνομασία της στή μητέρα του Άδωνη. Στίς όχθες του ποταμού της Μέλη γεννιέται ό ποιητής των αιώνων Όμηρος και άντικρί-

ζουν τό φῶς ἄλλοι λυρικοί καί ἐπικοί ποιητές· γι' αὐτό καί ἡ Ἴωνία ἀποκαλεῖται «χώρα τῆς ποίησης». Ἡ ἰωνική γῆ γεννᾷ φιλοσόφους, διανοητές, ἐπιστήμονες.

Ἡ πολυτάραχη πορεία τῆς Σμύρνης στήν ἱστορία, ἀπό τήν ἀρχαία ἐποχή μέχρι καί τή βυζαντινή περίοδο, ἦταν τό τίμημα, θαρρεῖς, πού πλήρωσε γιά τίς ἀκριβές της καταβολές καί τή βαριά ἰωνική κληρονομιά της. Ἡ πόλη, ἀπ' τήν ἀνατολή μέχρι καί τή δύση της τό 1922, ὑπῆρξε τό «λουλούδι τῆς Ἴωνίας» πού μοσχοβολοῦσε Ἑλληνισμό. Ἀκόμη καί ὑπό ὀθωμανική κατοχή, τό ἑλληνικό στοιχεῖο κατεῖχε τήν πρώτη θέση πληθυσμιακά. Ἡ ἑλληνική κοινότητα, ἀπό τίς ἀρχές τοῦ 19^{ου} αἰῶνα, ὑπερτερώντας τῶν ἄλλων ἐθνοθηρσκευτικῶν κοινοτήτων, ἔπαιξε πρωτεύοντα ρόλο στίς ἐπιχειρηματικές ἀλλά καί πνευματικές δραστηριότητες τῆς πόλης, διαμορφώνοντας σταδιακά τήν «γκιαούρ Ἰσμίρ», τήν «πόλη τῶν ἀπίστων» μέ τίς 16 ἐκκλησιές.

Ὁ Pignon de Toumefort θεωρεῖ τή Σμύρνη «*πύλη τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀνατολῆς*», καθότι, ὅπως ἐξηγεῖ, ἀπέχει «8 μόνο μέρες ἀπό τήν Κωνσταντινούπολη μέ караβάνι, 25 μέρες ἀπό τό Χαλέπι καί 6 μέρες ἀπό τό Ἴκόνιο...». Σαφέστατα λοιπόν ἀποτελοῦσε «*τό χρυσό κλειδί τῆς Ἀνατολῆς*» στά χέρια τῶν κεφαλαίων τῆς Δύσης, σέ ἀντίθεση μέ τήν Κωνσταντινούπολη.

Πέρα ἀπό τήν οἰκονομική ἄνθιση, ἡ Σμύρνη πρωτοποροῦσε καί στήν πνευματική. Μέ ζηλευτό ἐπίπεδο ἐκπαίδευσης, πλήθος συλλόγων, φιλανθρωπικῶν, ἀθλητικῶν ὁργανώσεων, ἀξιοσημείωτη ἐκδοτική παραγωγή, τυπογραφεῖα, θεατρική κίνηση καί μέ συνεκτική δύναμη τήν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία, ἡ πόλη ὑπῆρξε ὄντως «*ὁ ὀφθαλμός τῆς Ἀνατολῆς*». Δυστυχῶς, τό Πανεπιστήμιό της, τό «*Φῶς ἐξ Ἀνατολῶν*», πού ἐπρόκειτο νά λειτουργήσει τόν θλιβερό Σεπτέμβριο τοῦ 1922, δέν πρόλαβε νά λάμψει, τό ἔσβησε τό σκοτάδι τῆς μισαλλοδοξίας καί τῆς βαρβαρότητας.

Χαρακτηρίστηκε ἐπίσης ἡ Σμύρνη «*ἡ καρδιά καί ἡ πρωτεύουσα τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς*» (A.W. Kinglake). Μπορεῖ ἡ Σμύρνη νά κάηκε, ἀλλά τό μπόλι της μεταφυτεύτηκε, ρίζωσε, ἄνθισε καί κάρπισε στίς πόλεις πού φύτεψε ἡ ἀξιοσύνη τῶν «προσφύγων» τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς. Ἡ Σμύρνη ἄφησε ἐδῶ, στήν ἄλλη μεριά τοῦ Αἰγαίου, τό ἀποτύπωμά της, στή Νέα Σμύρνη, στή Νέα Φιλαδέλφεια, στή Νέα Μενεμένη, στό Νέο Κορδελιό... ὀνομασίες πού κουβαλοῦν γεύσεις κι ἀρώματα, μνήμες, ὄνειρα καί νοσταλγίες... ἔτσι, γιά νά μή λησμονηθοῦν οἱ πατρίδες στήν ἀντικρινή μεριά τοῦ Αἰγαίου... νά μή μείνει ἡ ἑλληνική φυλή δίχως καρδιά...

Δέσποινα Καλογεράκη

Ἡ ἀνάγκη τοῦ καταρτισμοῦ (α΄ Θε 3,10)

Ἀπό τήν πλούσια ἀποστολική καρδιά τοῦ Παύλου πηγάζει ἡ μεγάλη του ἐπιθυμία νά ἐπισκεφτεῖ ξανά τούς Θεσσαλονικεῖς. Ἐπιθυμεῖ νά τούς δεῖ ξανά. Ταυτόχρονα ὅμως ἔχει καί ἕνα μεγάλο χρέος, ἕνα σπουδαῖο ἔργο νά ἐπιτελέσει σ' αὐτήν τήν ἐκκλησία ὅπου ἔμεινε τόσο λίγο! Τό ὁμολογεῖ στήν Ἐπιστολή του: «**Νυκτός καί ἡμέρας ὑπερεκπερισσοῦ δεόμενοι εἰς τὸ ἰδεῖν ὑμῶν τὸ πρόσωπον καί καταρτίσαι τὰ ὑστερήματα τῆς πίστεως ὑμῶν**» (Α΄ Θε 3,10). «Καταρτίζω» σημαίνει «ἐπισκευάζω κάτι, διορθώνω τίς βλάβες του, τό ὀλοκληρώνω, τό κάνω ἄρτιο, τέλειο». Καταρτίζουν τὰ δίχτυα οἱ ψαράδες μετά τό ψάρεμα, δηλαδή τὰ μπαλώνουν ἂν ἔχουν σχισθεῖ, τὰ καθαρίζουν, τὰ περιποιούνται. Ἐπίσης οἱ καπετάνιοι, ὅταν γυρνοῦν ἀπό ἕνα μεγάλο ταξίδι, καταρτίζουν τό καράβι τους, τό ἐπισκευάζουν, γιά νά εἶναι ἔτοιμο γιά νέους θαλασσοδαρμούς. Ἀκόμη καταρτίζουν οἱ μηχανικοί τίς μηχανές, τίς συντηροῦν, καί οἱ πολεμιστές τὰ ὄπλα τους μετά τόν πόλεμο. Ὁ Παῦλος, λοιπόν, λαχταρᾷ νά δεῖ τούς Θεσσαλονικεῖς ὄχι γιά νά ἱκανοποιήσει μόνον ἕναν ἀπλό συναισθηματισμό, ἀλλά καί διότι θέλει νά τούς κα-

ταρτίσει. Σάν ἔμπειρος στρατηγός ξέρει ὅτι μετά ἀπό τόσες μάχες πού ἔδωσαν οἱ γενναῖοι του ἐναντίον τῶν διωγμῶν καί τῶν θλίψεων, παρόλο πού βγήκαν νικητές, θά ἔχουν ὀπωσδήποτε λαβωματιές πού πρέπει νά τίς θεραπεύσει, θά ἔχουν ἐλλείψεις πού πρέπει νά τίς συμπληρώσει. Εἶναι ἀνάγκη νά τούς κάνει ἄρτιους, τέλειους, ὥστε νά εἶναι ἔτοιμοι γιά νέες μπόρες. Γι' αὐτό ζητᾷ ἀπό τό μεγάλο Ἀφεντικό του, τόν Κύριο, νά τοῦ δώσει τή δυνατότητα νά τούς ἐπισκεφθεῖ.

Γεννιέται ἴσως μία εὐλογη ἀπορία: Πῶς εἶχαν ὑστερήματα πίστεως αὐτοί πού μέ τό ἔργο τῆς πίστεώς τους ἔγιναν πρότυπα σέ ὅλους τούς πιστούς καί μέ τή σταθερότητά τους στήν πίστη ἔδωσαν τόσο μεγάλη χαρά στόν ἀπόστολο, ὅπως γράφει στήν Ἐπιστολή; Ὁ ἅγιος Χρυσόστομος ἐξηγεῖ ὅτι οἱ χριστιανοί τῆς Θεσσαλονίκης δέν εἶχαν ἀνάγκη σθηριγμοῦ στήν πίστη τους -τό ἔργο αὐτό τό εἶχε ἐπιτελέσει ἤδη ὁ Τιμόθεος-, εἶχαν ὅμως ἀνάγκη διδασκαλίας γιά νά ὀλοκληρωθεῖ ἡ πίστη τους. Στό σύντομο διάστημα πού ἔμεινε κοντά τους ὁ Παῦλος δέν πρόλαβε ὅλα νά τούς τὰ διδάξει. Ἴσως δέν ἦταν καί σέ θέση τότε ὡς ἀρχάριοι πιστοί

ὄλα νά τά μάθουν, παρατηρεῖ ὁ Ζιγαβη-
νός. Ἔπρεπε, ἐπομένως, ὁ ἀπόστολος
νά καλύψει κενά, νά συμπληρώσει ἐλλεί-
ψεις.

Ἀποτελεῖ βασική διδασκαλία τῆς ἀ-
γίας Γραφῆς ὅτι εἶναι ἀπαραίτητη ἡ συ-
νεχῆς καί ἀκατάπαυστη καλλιέργεια τῶν
πιστῶν. Ὅσο τέλειοι καί ἄν εἶναι, πρέπει
νά γίνουν τελειότεροι· ὅσο ἅγιοι, νά γί-
νουν ἀγιότεροι (πρβλ. Ἐφ 4,12 Ἄπ 22,
11). Συνεχῶς πρέπει νά αὐξάνει ἡ πνευ-
ματικότητα, νά μὴ σταματᾷ ποτέ ἡ
καλλιέργεια καί ἡ ἀνανέωση τοῦ πιστοῦ.
Ἡ αὐξηση εἶναι ἔνδειξη ζωῆς· ἡ στασιμό-
τητα εἶναι ἐπικίνδυνη κατάσταση. Ἀκόμη
καί στόν παράδεισο ἡ τελειότητα δέν θά
εἶναι στάσιμη, ἀλλά οἱ ἅγιοι θά προάγο-
νται συνεχῶς στή γνώση καί στήν ἀγάπη
τοῦ ἁπείρου Θεοῦ.

Οἱ χριστιανοί τῆς Θεσσαλονίκης, πού
μέ τή ζωή τους ἔδειξαν πόσο εἶχαν προ-
οδεύσει στήν πίστη, διότι ἀντιμετώπισαν
γενναῖα τόσες δυσκολίες καί διωγμούς,
εἶχαν παρά ταῦτα ἀνάγκη καταρτισμοῦ.
Ὅπως γιά νά ζήσει κανεῖς εἶναι ἀπαραί-
τητο συνεχῶς νά ἀναπνέει, κι ἄν πάψει
νά ἀναπνέει, παύει καί νά ζεῖ, ἔτσι καί ὁ
χριστιανός ἔχει ἀνάγκη συνεχῶς νά κα-
ταρτίζεται. Οἱ χριστιανοί εἶναι ἄνθρωποι
πού ποθοῦν καί ἀγωνίζονται γιά τήν τε-
λειότητα, δέν εἶναι ὅμως τέλειοι.

Βασικό ἔργο τῶν ἀποστόλων ἀλλά
καί ἀντίστοιχα τῶν πιστῶν εἶναι ὁ καταρ-
τισμός, ἡ τελειοποίηση. Ἡ ἐν Χριστῷ μα-
θητεία καταλαμβάνει ὅλη τή ζωή μας.
Καί αὐτό ὄχι μόνο διότι ἡ θεία ἀποκά-
λυψη εἶναι ἀπέραντη, ἀλλά καί διότι ὁ
κόσμος μέ τή φθορά, τά σκάνδαλα καί
τά ἐμπόδια πού ὀρθώνει, ἀνακόπτει τήν
πορεία μας, μᾶς ψυχραίνει καί μᾶς φθεί-
ρει. Καί ἐνῶ ὁ χρόνος θά ἔπρεπε νά συμ-
βάλλει στή βελτίωση καί τήν τελειώσή
μας, ἄν δέν ὑπάρχει ἡ συνεχῆς ὑπόμνη-
ση μέ τήν ἀποστολική προτροπή «ἔγει-
ρε ὁ καθεύδων» (Ἐφ 5,14), συντελεῖ στό
ξέφτισμα, στήν ἐξοικείωση καί στήν πα-
ρακμή. Γι' αὐτό ὅσα κηρύγματα καί ἄν
ἀκούσουμε, ὅσα ὠφέλιμα βιβλία καί ἄν
διαβάσουμε, ὅσες ἐπιτυχίες κι ἄν ἔχου-
με στόν πνευματικό μας ἀγώνα, ποτέ νά
μὴν ποῦμε ὅτι φθάσαμε στό τέρμα. Ὁ
ἀγώνας δέν τελειώνει ποτέ. Ἡ χριστια-
νική ζωή εἶναι πορεία. Ἀλίμονο ἄν στα-
ματήσουμε! Ὅσο δρόμο καί ἄν ἔχουμε
κάνει, θά πάει χαμένος, ἄν δέν φθάσου-
με στό τέρμα. Καί τέρμα μας εἶναι ὁ οὐ-
ρανός. Ὡσπου νά φθάσουμε ἐκεῖ, εἶναι
ἀδήριτη ἀνάγκη νά ἀγωνιζόμαστε μέρα
μέ τήν ἡμέρα, γιά νά γινόμαστε πιό τέ-
λειοι καί πιό ἅγιοι.

Στέργιος Ν. Σάκκος

Χριστούγεννα. Τό πλούσιο ἔλεος τοῦ Θεοῦ
μᾶς χαρίζει τή σωτηρία. Ἄς ἀνταποδώσουμε προ-
σφέροντας ἔστω καί ἀπό τό ὑστέρημά μας γιά τήν
ἀνακούφιση κάποιων ἐμπερίστατων ἀδελφῶν μας.

Τό φιλανθρωπικό ταμεῖο τῆς «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΕΩΣ» περιμένει καί
τή δική σου συνδρομή.

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ὁ ἀρχιστράτηγος Λεωνίδας Παρασκευόπουλος

«Καί ὁ πλέον ψύχραιμος καί ἀδιάφορος θά ἐννοήσῃ τά συναισθήματά μου τήν στιγμὴν πού ἔλαβον τήν διαταγὴν ν' ἀποστείλω Μεραρχίαν πρὸς κατάληψιν τῆς Σμύρνης. Τό θεωρούμενον ὡς ὄνειρον ἐγένετο πραγματικότης καί ἐγὼ αὐτός ἀμφέβαλλον. Ἀλλά ταχέως ἡ ψύχραιμος ἀντίληψις ἐπανήλθε καί ἐμελέτησα τόν τρόπον τῆς καλλιτέρας ἐκτελέσεως...».

Ἔτσι ἐκφράζει τόν συγκλονισμό του ὁ ἀρχιστράτηγος τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στή Σμύρνη Λεωνίδας Παρασκευόπουλος (1860-1936), ὅταν τοῦ ἀνακοινώθηκε ἡ ἀπόφαση γιά τήν ἀπόβαση τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ στή Σμύρνη.

Ὁ διαπρεπὴς στρατιωτικὸς πρωτοβλέπει τό φῶς τοῦ ἡλίου στό κυκλαδίτικο νησί, τήν Κύθνο. Ἐχοντας καταγωγή ἀπό τή Σμύρνη, μικρὸς πηγαίνει ἐκεῖ, λόγῳ τῶν ἐμπορικῶν ἐνασχολήσεων τοῦ πατέρα του. Φοιτᾷ στήν περίφημη Εὐαγγελικὴ Σχολή καί μεεῖται στίς ἀρχές τῆς Μεγάλης Ἰδέας. Ἀποφοιτᾷ ἀπό τή Σχολή Εὐελπίδων ὡς ἀνθυπολοχαγὸς Πυροβολικοῦ καί συνεχίζει τίς σπουδές του στήν Ἑλβετία καί στή Γαλλία.

Στή στρατιωτικὴ του καριέρα δίνει δυναμικὸ «παρών» σέ πολλές πολεμικὲς ἀναμετρήσεις. Συμμετέχει στήν κατάληψη τῆς Ἄρτας τό 1881, στήν ἐκστρατεία τοῦ 1897 στήν Κρήτη, ἐνῶ στὸν Α' Βαλκανικὸ Πόλεμο, στή μάχη τοῦ Σαρανταπόρου, διοικεῖ τό Β' Σύνταγμα Πεδινοῦ Πυροβολικοῦ. Στήν πολιορκία τοῦ Μπιζανίου εἶναι ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ πυροβολικοῦ. Στὸν Β' Βαλκανικὸ Πόλεμο ἡγεῖται τῆς Χ εὐζωνικῆς μεραρχίας, πού διακρίνεται στίς σκληρὲς μάχες κατὰ τῶν Βουλγάρων.

Στήν περίοδο τοῦ Ἐθνικοῦ Διχασμοῦ

προσχωρεῖ στό κίνημα τῆς Θεσσαλονίκης καί διορίζεται ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ τῆς Ἐθνικῆς Ἄμυνας. Στόν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, ὡς διοικητὴς τοῦ Α' Σώματος Στρατοῦ, ὁδηγεῖ τίς ἑλληνικὲς μονάδες στό μέτωπο τοῦ Στρυμόνα καί στήν ἀνακατάληψη τῆς ἀνατολικῆς Μακεδονίας.

Ὅρίζεται ἀρχηγὸς τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀπὸ τό 1918 καί στή συνέχεια ἀρχιστράτηγος τῆς στρατιᾶς τῆς Μικρᾶς Ἀσίας μέχρι τόν Νοέμβριο τοῦ 1920.

Ἡ κορυφαία ὄμως στιγμὴ τῆς στρατιωτικῆς σταδιοδρομίας του εἶναι ὅταν διατάσσεται νά ἀποβιβᾷ τίς ἑλληνικὲς δυνάμεις στή Σμύρνη. Στό ἔξοχο δίτομο ἔργο του «Ἀναμνήσεις 1896-1920» ἀφήνει τήν καρδιά του νά μιλήσει γιά τό ὄνειρο αἰῶνων, πού ἐπὶ τῆς ἀρχιστρατηγίας του γίνεται πραγματικότητα!

«Ὅποῖον αἶσθημα ἐξήγειρε ἡ μεγάλη αὐτὴ εἶδησις εἰς τόν Ἑλληνικὸν Λαόν καί εἰς τόν Ἐθνικὸν Στρατόν. Τό μέγα τοῦτο γεγονός ἐλάμβανε χώραν ὄντος Ἄρχη-

γού του Στρατού έμου ὅστις κατήγετο ἐκ Σμύρνης, καί ὁ Στρατός αὐτός θ' ἀπέδιδε τήν ἐλευθερίαν εἰς τούς ἀγνοούς αὐτούς πληθυσμούς, οἵτινες διά τῆς ἰκανότητος, εὐφυΐας καί μορφώσεώς των ἀνέδειξαν τήν Μικράν Ἀσίαν ἤ Ἀσιατικὴν Ἑλλάδα ὡς χώραν μεγάλου πολιτισμοῦ καί ἐμπορικῆς ἀναπτύξεως».

Στό ἀπόγειο τῆς δόξας φθάνει ὁ ἀρχιστράτηγος, ὅταν ἐπὶ τῆς διοικήσεώς του ἡ Ἀνατολικὴ Θράκη καί ἡ περιοχή τῆς Σμύρνης περιέρχονται στήν κατοχή τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ.

Μετέχει ὁ ἴδιος στή Μικρασιατικὴ Ἐκστρατεία καί ἠγεῖται τῶν πρώτων ἐπιχειρήσεων τὸν Ἰούνιο τοῦ 1920.

«...Ἐπὶ τέλους ἀρχίζει ἡ ἀπὸ τόσον χρόνον ἀναμενομένη ἐπίθεσις. Ὀλόκληρος ὁ ἑλληνικὸς στρατός τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ὀλόκληρος ὡς εἷς ἄνθρωπος, μόλις δοθῆ τό σύνθημα τῆς ἐφόδου θά ἐξορμήσῃ ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ πρὸς ἐπιτελεσις τοῦ ὠραίου ἔργου τῆς τελικῆς ἀπελευθερώσεως τῶν ὑποδούλων ἀδελφῶν μας. Εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατὸν ἔλαχεν ὁ κληρὸς νά ἐπιβάλῃ εἰς τὴν Τουρκίαν τὰς θελήσεις τῆς δικαιοσύνης καί τοῦ πολιτισμοῦ... Ἀξίωματικοί, ὑπαξιωματικοί καί στρατιῶται! Προσέξατε! Εἶναι ἔγκλημα ἐσχάτης προδοσίας πᾶσα παράβασις. Οἱ ἠττημένοι καί πάντες οἱ κάτοικοι τῶν καταληφθησομένων μερῶν θά εἶναι δι' ὑμᾶς ἱεροί. Συνεχίσατε τὴν ἱστορίαν μας, τὴν ὁποία διακρίνει ἡρωϊσμός, ἵπποτισμός καί μεγαλοψυχία! Εἶμαι βέβαιος ὅτι θά τό πράξετε! Εἰς οὐδένα ἐπιτρέπεται, εἰς τό τέλος τῶν ὠραίων ἀγώνων μας, νά σπιλώσῃ τὴν ἄσπιλόν μας ἱστορίαν», τονίζει σέ ἡμερήσια διαταγή του. Καί νά! Προελαύνουν οἱ ἑλληνικὲς δυνάμεις καί ἐλευθερώνουν τὴ Φιλαδέλφεια, τὴν Προύσα, τὴν Πάνορμο καί τό Οὐσάκ.

Καταπλήσσει τό ἦθος, τό ψυχικὸ μεγαλεῖο τοῦ ἀρχιστράτηγου. Δέν μεθᾶ ἀπὸ νίκας καί θριάμβους. Ἀντιλαμβάνεται τὴν κρισιμότητα τῆς νέας κατάστασης πού δημιουργεῖται στή μικρασιατικὴ γῆ καί τὴν ἀντιμετωπίζει μέ σοβαρότητα, μέ σύνεση. Ἡ ὅλη του στάση ἐμπνέει τό στράτευμα. Εἶναι θαυμαστό πού ἡ πολεμικὴ ζωὴ δέν σκλήρυνε τὸν ἐσωτερικὸ τοῦ κόσμου καί δέν ἀμαύρωσε ἀξίες καί συναισθήματα. Πραγματικά, ἡ στρατιὰ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐπὶ τῆς ἀρχηγίας του ἀναδείχθηκε σέ ὑπόδειγμα καί ἀπέσπασε ἐπαινετικά σχόλια τῶν στρατιωτικῶν ἐπιτελείων Γαλλίας καί Ἀγγλίας.

Μετά τὴν ὑπογραφή τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν (Αὐγούστο 1920), ἐπιστρέφει στήν Ἑλλάδα, προσπαθώντας νά πείσει τὸν Βενιζέλο νά μὴ διενεργήσῃ ἐκλογές. Ὑστερα ἀπὸ τὴν ἐκλογικὴ ἥττα τῶν Φιλελευθέρων, τὴν 1^η Νοεμβρίου 1920, ἀποστρατεύεται καί ἐγκαθίσταται μέ τὴν οἰκογένειά του σὸ Παρίσι.

Ἐνα χρόνο πρὶν ἀπὸ τὴν κατάρρευση τοῦ Μικρασιατικοῦ Μετώπου, προβλέποντας τίς ἐπερχόμενες ἐξελίξεις, γράφει: «Φοβοῦμαι ὅτι καί τὴ Θράκη θά τὴν χάσωμεν. Ἀπ' ὅ,τι βλέπω ἐκεῖ βαδίζομεν. Ἡ Γαλλία καί ἡ Ἰταλία εἶναι ἄσπονδοι ἐχθροί μας. Ἀλλὰ μήπως καί ἡ Ἀγγλία πάει πίσω; Σήμερον ἔχει συμφέρον νά παρατείνει αὐτὴν τὴν κατάστασιν, θέλει ἑλληνικὰς λόγχας. Ὅταν αὔριο θά τὰ φκιάσει μέ τὸν Κεμάλ, θά μᾶς δώσει τὴν κλωτσιὰ κατὰστηθα καί εὐρισκόμαστε πολὺ πλησίον τῆς ἐποχῆς αὐτῆς...».

Τιμήθηκε μέ πολλὰ ἀνώτατα παράσημα ἀπὸ τρεῖς βασιλεῖς, ἀπὸ τὸν Ἑλευθέριο Βενιζέλο καί ἀπὸ συμμαχικά κράτη. Ἦταν μία χαρισματικὴ καί ἠγετικὴ φυσιογνωμία διεθνούς κύρους.

Ἑλληνίς

Από τήν πένα τῶν ἀναγνωστῶν

Καρδιά μου, φάτνη γίνε...

Τό πακετάκι μέ τίς χριστουγεν-
νιάτικες χειροτεχνίες γιά δια-
κόσμηση ἦταν ἔτοιμο ἀπό και-
ρό καί περίμενα τήν κατάλληλη στιγμή γιά
νά ἀξιοποιηθεῖ. «Σήμερα τό ἀπόγευμα θά
τό κάνουμε», σκέφτηκα, καθώς τά παιδιά
δέν εἶχαν δραστηριότητες καί διαβάσματα
γιά τήν αὐριανή ἡμέρα. Χριστουγεννιάτικη
μουσική στό cd *playez* ψαλίδια, κόλλες
καί τά παιδιά πολύ χαρούμενα ἀνταποκρί-
θηκαν. «Ἐγώ θά κόψω τούς βοσκούς»,
«Ἐγώ τούς μάγους», «Ἐγώ τήν Παναγία»,
«Θέλω τά ἀγγελούδια»...

Ὅσο, ἡ ἑορταστική ἀτμόσφαιρα
πολύ γρήγορα ἄλλαξε καί ἄρχισαν τά:
«Ἀχ, ὄλα τά ὠραῖα ἐσύ τά πήρες!», «Μοῦ
δώσατε τό χειρότερο ψαλίδι» καί «Ἄντε,
τελείωνε μέ τήν κόλλα!». Ὁ πρῶτος ἐν-
θουσιασμός ξεφούσκωσε καί ἄρχισαν τά
«βαρέθηκα» καί τά «Ἦχ, τί πολλά πού εἶ-
ναι!». Ἴσως ἀκούγεται ἀπίστευτο, ἀλλά
μέχρι καί σπυράκι πού πονοῦσε πάρα πολ-
ύ ἐπέκρινε κάποιος στό δάχτυλό του
ἐκεῖνη τή συγκεκριμένη ὥρα, πού ἐγώ τήν
εἶχα σχεδιάσει τόσο διαφορετική στό μυα-
λό μου! Τούς φανταζόμουν ὅλους νά χαι-
ρονται, νά συνεργάζονται ἀρμονικά καί νά
κραταεῖ ὁ ἐνθουσιασμός τους λίγο περισ-

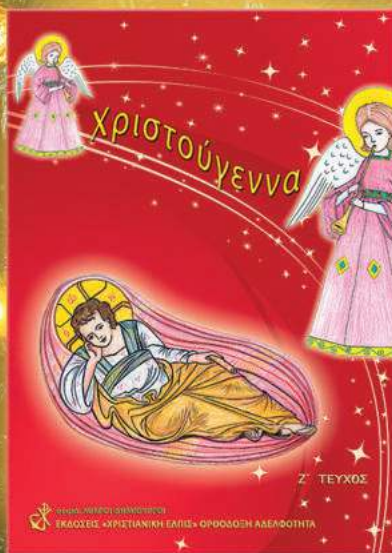
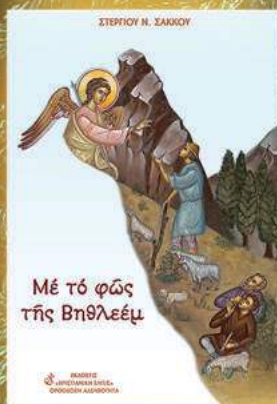
σότερο ἀπό πέντε λεπτά! Κι ἂν εἶναι δυ-
νατόν, χωρίς φωνές καί γκρίνιες!!!

Ὁ μόνος πού ψαλίδιζε χωρίς ἀπαιτή-
σεις, σιωπηλά καί χαρούμενα, ἦταν τό μι-
κρό μας, πού πηγαίνει στό νηπιαγωγεῖο!
Μόνο πού δέν ψαλίδιζε ἀκριβῶς, ἀλλά...
"πετσόκοβε" καί καθώς τό ἔκανε μέ ἡρε-
μία καί χωρίς νά ἐπηρεάζεται ἀπό τή φα-
σαρία πού γινόταν γύρω του, πρόλαβε νά
καταπιαστεῖ μέ ἀρκετές φιγούρες. Γι' αὐ-
τό τελικά ὁ στολισμός δέν εἶχε τό ὁμοί-
μορφο καί καλαισθητο ἀποτέλεσμα πού
ἐπιθυμοῦσα.

Ναί, κάπως ἔτσι ξεκίνησε ὁ στολισμός
φέτος στό σπίτι μας... Μά ὅποτε θυμᾶμαι
τό μικρό μας, εὐχομαι μέ τήν ἴδια προσοχή
καί προσήλωση νά φροντίζω γιά τόν στο-
λισμό, ὄχι τοῦ σπιτιοῦ, ἀλλά τῆς καρδιάς
μου, ἰδιαίτερα αὐτές τίς ἡμέρες, πού πο-
ρευόμαστε πρὸς τά Χριστούγεννα. Κι ἂν
τό ἀποτέλεσμα ἔχει κάπου μερικές ψαλι-
διές παραπάνω ἢ ἄλλοῦ ἔχει στραβοκολ-
λήσει, δέν ἀπογοητεύομαι. Συνεχίζω νά
ἀγωνίζομαι, γιατί ξέρω πῶς εἶναι τά σημά-
δια τοῦ ἀγώνα καί τῆς προσπάθειας νά
γίνει ἡ καρδιά μου φάτνη γιά τόν μικρό
Χριστό.

Σ.Τ.

ΔΩΡΟπροτάσεις

Ζητήστε τα στο Βιβλιοπωλείο μας «ΑΠΟΛΥΤΡΩΣΙΣ»

Γ. Μπακατσέλου 5, Θεσσαλονίκη τηλ. 2310 274518

ή κάνετε ηλεκτρονικά την παραγγελία σας στο

e-shop <http://books.apolytroxis.gr>

Μετά τό ρεβεγιόν

Τό τεράστιο σαλόνι του σπιτιού στολισμένο με λεπτότητα και γούστο ήταν έτοιμο να δεχτεί πολλούς φίλους και συγγενείς για όλο τό Δωδεκαήμερο τών Χριστουγέννων. Ή Χαρούλα τό κοίταζε και δέν τό χόρταινε. Ήταν τά πρώτα Χριστούγεννα πού θά γιόρταζαν στό καινούργιο τους σπίτι. "Όχι πού τό παλιό τους δέν ήταν όμορφο, όμως τέτοιο σαλόνι δέν τό είχε. Γι' αυτό χρόνια τώρα ζητούσε από τόν άντρα της αυτό τό δώρο. Κι ό Εύθύμης, πού ποτέ δέν της χάλασε χατίρι, της έβαλε μία μέρα τό κλειδί στό χέρι. Στήν ίδια γειτονιά, στόν ίδιο δρόμο. Ήτσι τά δύο άγόρια τους δέν γκρίνιαξαν, άφου δέν έχασαν τούς φίλους τους και τούς συμμαθητές τους, ούτε κι εκείνη άλλαξε τό σουπερ, τό κομμωτήριο, τόν μανάβη και τό πάρκο πού περπατούσε τό άπόγευμα...

- "Όλα έτοιμα; τή ρώτησε ό άντρας της, πού φάνηκε στήν έξώπορτα.

- Νά ναι καλά ή Παναγιώτα πού με βοήθησε! Τέτοιο σαλόνι δέν τό καταφέρνει κανείς μόνος του και μάλιστα για χριστουγεννιάτικο ρεβεγιόν, άπάντησε με χαμόγελο ή Χαρούλα.

- Φαντάζομαι της έδωσες κάτι παραπάνω, είπε με τό άίσθημα του φίλανθρωπου ό Εύθύμης.

- "Έδωσα, πώς δέν έδωσα, μά εμείνα με τό στόμα άνοικτό, όταν μου είπε ότι είναι

δέκα άδέλφια και ότι αυτή είναι ή μεγαλύτερη.

- Δέκα παιδιά; άναφώνησε με έκπληξη ό Εύθύμης. Μά καλά, υπάρχουν τόσο άσυνείδητοι γονείς;

- Άσυνείδητοι γονείς; Μά τί λές, Εύθύμη μου; Ήπειδή έκαναν δέκα παιδιά είναι άσυνείδητοι; άπάντησε φανερά σοκαρισμένη ή Χαρούλα.

- Δέν βλέπεις; είπε πιό μαλακά εκείνος σαν είδε τήν αντίδρασή της, άναγκάζεται τό μεγαλύτερο να καθαρίζει ξένα σπίτια. Άφου δέν έχουν να τά μεγαλώσουν, γιατί κάνουν τόσα παιδιά;

Χάλασε ή διάθεση της Χαρούλας. Δέν είχε άκούσει ποτέ τόν άντρα της να έκφράζεται έτσι. Ήταν πάντα εύγενικός. Τό κατάλαβε εκείνος και προσπάθησε να τό άπαλύνει.

- "Έχεις δίκιο, ό καθένας καθορίζει τή ζωή του όπως νομίζει ότι είναι τό σωστό, της είπε και μπήκε στήν κουζίνα.

Ξεχάστηκε ή κουβέντα τους κι ή Χαρούλα βρήκε και πάλι τό κέφι της. Είχε τόσα πολλά να σκεφτεί και να κάνει, πού κι ή Παναγιώτα λησμονήθηκε και οι γονείς της. Νωρίς τό βράδυ, όταν πιά ήταν όλα έτοιμα, έβγαλε τήν ποδιά, φόρεσε τά καλά της και περίμενε να αρχίσει να χτυπάει ή πόρτα κι ένας-ένας να έρχονται οι καλεσμένοι τους.

- Νωρίς είναι ακόμα, είπε ό Εύθύμης, πού είδε στά μάτια της τήν άδημονία.

Δέν πρόλαβε όμως να άποτελειώσει τόν λόγο του και χτύπησε τό κουδούνι.

Ή Χαρούλα τόν κοίταξε με ύφος θριαμβευτή και έτρεξε να άνοίξει. Τό θέαμα πού άντίκρισε μπροστά στήν άνοιχτή πόρτα τήν έκανε να άναφωνήσει με έκπληξη.

- Νά τά πούμε; Νά τά πούμε;

Ή Παναγιώτα με ένα τσουρμιο μικρά και μεγάλα παιδιά με κιθάρες και τουμπερλέκια, άραδιασμένα όλα με τάξη μπροστά στήν πόρτα τους, άρχισαν να ψάλλουν τά κάλαντα. Αυτά πού δέν είχαν όργανα κρατούσαν στά χέρια τους δίσκους με μελομακάρονα

καί κουραμπιέδες.

- Καί τοῦ χρόνου! τελείωσαν ὅλα τὰ παιδιά μέ μία φωνή τό τραγουδί τους καί ἔτειναν μπροστά τούς δίσκους.

- Ἡ μαμά σᾶς στέλνει λίγα γλυκά, πού τὰ ἔφτιαξε μέ τὰ χέρια της γιά τό τραπέζι πού θά ἔχετε ἀπόψε, εἶπε χαρούμενα ἡ Παναγιώτα.

- Ἐλάτε, ἐλάτε μέσα, παιδιά! τήν πρόλαβε ὁ Εὐθύμης, πού στεκόταν κι αὐτός συγκινημένος πίσω ἀπό τή γυναίκα του.

- Μά τί λέτε; Εἶμαστε δεκαοκτώ πόδια κι ἐσεῖς περιμένετε κόσμο ἀπόψε, εἶπε μέ χάρη ἡ Παναγιώτα. Μόνο τή μικρή μας δέν φέραμε, γιατί δέν περπατάει ἀκόμα.

- Γειά σου Στράτο, γειά σου Μαίρη!

Τά δύο ἀγόρια τῆς Χαρούλας, πού ἔμπαιναν ἐκείνη τήν ὥρα στό σπίτι, χαιρέτησαν μέ ἐγκαρδιότητα τὰ δύο ἀπό τὰ ἑννέα παιδιά.

- Καλά Χριστούγεννα, καί τοῦ χρόνου! ξαναεῖπαν ὅλα μαζί κι ἔτσι ὅπως ἦρθαν σάν σέ ὄνειρο, ἔτσι ἔφυγαν μέ ἕνα νεῦμα τῆς Παναγιώτας.

Γιά λίγη ὥρα δέν μιλοῦσε κανεῖς. Ἴσως γιά διαφορετικό λόγο ὁ καθένας. Πρώτη ἔσπασε τή σιωπή ἡ μητέρα.

- Ἀπό ποῦ γνωρίζετε αὐτά τὰ παιδιά ἐσεῖς; ρώτησε τὰ δικά της παιδιά.

- Ὁ Στράτος εἶναι ἀπουσιολόγος στήν τάξη μου, εἶπε ὁ μέγας της γιός.

- Κι ἡ Μαίρη ἀπουσιολόγος στή δική μου, συμπλήρωσε ὁ μικρός.

Δέν πρόλαβαν νά ποῦν τίποτε ἄλλο, γιατί κτύπησε ξανά τό κουδούνι. Κι αὐτή τή φορά ἦταν οἱ πρῶτοι τους καλεσμένοι. Ἦρθαν συγγενεῖς, ἦρθαν φίλοι, μά ὅλη ἡ βραδιά εἶχε χρωματιστεῖ ἀπό κείνη τήν πρώτη ἐπίσκεψη, πού τούς ἄφησε μία συγκίνηση καί μία γλύκα.

Τό μεγάλο σαλόνι γέμισε καί ἄδειασε, καί ἡ οἰκοδέσποινα, σάν ἔφυγε κι ὁ τελευταῖος καλεσμένος, ἀπέμεινε νά κοιτᾷ τὰ ἀπομεινάρια τῆς βραδιάς. Ἄδεια πιάτα, ἄδεια μπουκάλια, ἄδειες καρδιές...

- Εὐχαριστημένη; τή ρώτησε ὁ Εὐθύμης κι ἔκανε ἕνα γύρο μέ τό βλέμμα του στό μεγάλο σαλόνι.

- Νομίζω πῶς, ἄν εἶχαμε ἀπόψε καλεσμένους τήν Παναγιώτα μέ τήν οἰκογένειά της, θά ἦταν ἀληθινά χριστουγεννιάτικη ἡ βραδιά μας.

- Μποροῦμε νά τούς ἔχουμε αὔριο, ἀγαπητή μου, τί λές; τόν ἄκουσε ξαφνιασμένη νά τῆς λέει. Τά παιδιά καί... καί τούς ἀσυνείδητους γονεῖς, συμπλήρωσε καί κατέβασε τό κεφάλι μέ ντροπή. Τί λές κι ἐσύ, Χαρούλα μου, πᾶμε στήν ἐκκλησία νά τούς βροῦμε καί νά τούς καλέσουμε; Βέβαια οἱ ἄνθρωποι μπορεῖ νά ἔχουν κάτι ἄλλο κλείσει, δέν περιμένουν ἐμᾶς, ὅμως ἄν δέν γίνεται αὔριο, ἄς εἶναι καί κάποια ἄλλη μέρα!

Κοίταξε τόν ἄντρα της καί δέν πίστευε σ' αὐτά πού ἄκουγε ἡ Χαρούλα. Εἶχαν νά πᾶνε στή χριστουγεννιάτικη Λειτουργία ἐδῶ καί δέκα χρόνια, ἀπό τότε πού ξεκίνησαν τὰ χριστουγεννιάτικα ρεβεγιόν. Ὅχι γιατί ἦταν ἄθεοι, ἀλλά γιατί τόσο ἄργά πού τελείωνε τό τραπέζι, δέν ἦταν δυνατόν νά σηκωθοῦν νωρίς γιά νά πᾶνε στήν ἐκκλησία.

- Εὐθύμη μου, θέλεις νά κάνουμε κάτι οὐσιαστικό γι' αὐτή τήν οἰκογένεια; Τό εἶχα σκεφτεῖ, μά δέν τολμοῦσα νά σοῦ τό πῶ. Μοῦ εἶπε ἡ Παναγιώτα ὅτι μένουν σέ ἕνα μικρό σπίτι δώδεκα ἄνθρωποι. Τό παλιό μας σπίτι δέν τό πουλήσαμε ἀκόμα. Τί θά ἔλεγεσ ἀν τούς τό δίναμε γιά μερικά χρόνια νά μένουν μέχρι νά μεγαλώσουν καί νά κάνουν τίς δικές τους οἰκογένειες τὰ πρῶτα παιδιά;

- Τί νά σοῦ πῶ, Χαρούλα μου, ποτέ μου δέν σοῦ χάλασα χατίρι, τώρα μπορῶ νά σοῦ τό χαλάσω;

- Μήπως, Εὐθύμη, δέν εἶναι ἀπλά τὰ πρῶτα Χριστούγεννα στό καινούργιο μας σπίτι, ἀλλά εἶναι τὰ πρῶτα μας Χριστούγεννα;

- Τά πρῶτα μας συνειδητά Χριστούγεννα, πού μᾶς τὰ χάρισαν κάποιοι «ἀσυνείδητοι» γονεῖς!

Ἐλένη Βασιλείου

«Οὐαὶ ὑμῖν»!

Γιατί τόσο έκπληξη καὶ ἀπορία; Γιατί περισσεύει τόσο ἡ ὑποκρισία; Σείεται ὁ τόπος ἀπὸ τίς ἀποκαλύψεις τῆς διαφθορᾶς, τίς κακοποιήσεις ἀνηλίκων καὶ τὸ κακὸ δὲν ἔχει τελειωμὸ. Ὅμως ἡ σήψη δὲν ξεκίνησε σήμερα· τεχνηέντως καὶ μεθοδικὰ καλλιεργήθηκε ἡ ἀποστασία ἐδῶ καὶ χρόνια. Μεγάλο μέρος εὐθύνης γι' αὐτὴν ἔχουν καὶ τὰ σχολικὰ βιβλία μὲ τὸ ἄθλιο σὲ πολλές περιπτώσεις περιεχόμενό τους. Ἀπὸ τὸ 2006 δημοσιεύσαμε καὶ παντοιοτρόπως πρὸς κάθε κατεύθυνση καταγγείλαμε τὴν ἀπαράδεκτη ὕλη τῶν σχολικῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα τότε μόλις εἶχαν κυκλοφορηθεῖ μὲ ὑπουργὸ Παιδείας τὴν ἀείμνηστη Μαριέτα Γιαννάκου-Κουτσίκου. Ἀλλεπάλληλα διαβήματα πραγματοποιήθηκαν πρὸς τὸ Ὑπουργεῖο Παιδείας μὲ ὑπομνήματα ἢ καὶ μὲ προσωπικὲς παραστάσεις στοὺς καθ' ἕλην ἀρμοδίους, ἀλλὰ ὅλα αὐτὰ ἀποδείχθηκε ὅτι γράφονταν καὶ λέγονταν «εἰς ὦτα μὴ ἀκουόντων». Μέχρι σήμερα τὰ ἴδια διδασκονται τὰ παιδιὰ μας στὰ σχολεῖα.

Πρὸς ἐπίρρωση τῶν γραφομένων, παραθέτω ἀποσπάσματα:

Στὸ «Τετράδιο εργασιῶν» τοῦ μαθηματοῦ «Νεοελληνικὴ Γλῶσσα», Α' Γυμνασίου, κείμενο 6, «Οσάκις» διαβάζουμε: «Ο

Σάκης ἦταν ηλεκτρολόγος με μαγαζι. Μεγαλύτερός τους, 20 με 25 ετών. Τα εἶχε φτιάξει με τὴν Αλέκα. Μια ἀπὸ τίς μαθήτριες τῆς τάξης. Ψηλὴ κι αδύνατη, με κοντὰ ξανθὰ μαλλιά καὶ μεγάλα καστανὰ μάτια, μακρὺ λαιμὸ καὶ μακριὰ χέρια καὶ πόδια, κάπως ξερακιανὴ, ἀλλὰ ζόρικη. Στα 15-16, ὅπως ὅλες τους. Ἡ πρώτη που ἐβγαίνει ραντεβουὸ μῆνες τώρα. Ὁ Σάκης τὴν περίμενε το μεσημέρι στὴν ἄλλη γωνία κι οἱ ἄλλες μαθήτριες ἔτρεχαν ἀπὸ πίσω τῆς να τὸν δούνε. Τα σχόλια ἔδιναν κι ἐπαιρναν. Ἦταν ὁ πρῶτος ἔρωτας τῆς τάξης» (σελ. 16). Μέχρι σήμερα κανεὶς δὲν ἐνοχλήθηκε ἀπὸ τὴν ἐν ψυχρῷ διδασκαλία τῆς παιδεραστίας;

Στὴν ἴδια τάξη, τὴν Α' Γυμνασίου, οἱ μαθητὲς στὰ Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας διδάσκονται «Τὸ θέλγητρο τῆς Ἀνδalousίας» τοῦ Κ. Οὐράνη: «Ἡ Ἀνδalousία πιστεύει στὴ χαρτομαντεία... δίνει ἐρωτικὲς συνεντεύξεις μέσα στις ἐκκλησίες...». Καὶ πιο κάτω: «Στις «θρησκευτικὲς λιτανεῖες που περιφέρουν γλυκερὲς Παναγιές, οἱ μετανοοῦντες κρύβουν τα πρόσωπά τους σε κουκούλες μοναχῶν κι ὅταν περνάν κάτω ἀπὸ τα παράθυρα τῆς ἀγαπημένης τους γυναίκας, χτυπᾶν τὸ κορμί τους με βίτσες...» (σελ. 114).

Στά Άρχαία Έλληνικά τής Β΄ Γυμνασίου, στό βιβλίο «Άρχαία Ελλάδα - Ο τόπος και οι άνθρωποι» φιλοξενείται απόσπασμα τοῦ ποιητῆ Ἄλεξη πού ἀναφέρεται στίς ἐταίρες, τίς ὁποῖες περιγράφει ἐμφανισιακά. Οἱ ἐρωτήσεις - ἀσκήσεις - δραστηριότητες τοῦ βιβλίου ζητοῦν ἀπό τούς μαθητές: «1. Με βάση τις βελτιωτικές επεμβάσεις που αναφέρονται στο κείμενο να γράψετε τις προδιαγραφές για την εμφάνιση και τη συμπεριφορά της ιδεώδους εταίρας. β) Ποια καλλυντικά αναφέρονται και σε ποια σημεία του σώματος χρησιμοποιούνται;» (σελ. 42). Τό βιβλίο τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μάλιστα μᾶς πληροφορεῖ ὅτι οἱ ἐν λόγῳ γυναῖκες «συχνά ἦταν ξένες και κάποτε ἀπελεύθερες, ἦταν οἱ πιο ἀνεξάρτητες, οἱ πιο εὐκατάστατες και ἐκείνες που ἀσκούσαν τή μεγαλύτερη ἐπιρροή» (σελ. 35). Ἰδού, λοιπόν, τά πρότυπα!

Στή Νεοελληνική Γλῶσσα τής Γ΄ Γυμνασίου τά παιδιά διδάσκονται στίχους τῶν Χ. καί Π. Κατσιμίχα: «Άμα ξυπνήσεις και ἔχεις βγάλεϊ ουρά / αν κοιταχτεῖς και ἔχεις βγάλεϊ βυζιά / Don't worry be happy / Άμα η κόρη σου σε λέει μπαμπά, ἐνῶ ο γιος σου / σε φωνάζει μαμά / Don't worry be happy» (σελ. 148). Ποιά εἶναι τά μηνύματα καί ποιά τά μορφωτικά ἀγαθά ἀπό τέτοια ἀναγνώσματα;

Στά Κείμενα Νεοελληνικῆς Λογοτεχνίας τής Β΄ Γυμνασίου, ἐρώτηση τοῦ βιβλίου λέγει: «Περιγράψτε με δικά σας λόγια τή συναισθηματική ἐνταση των ερωτευμένων. Ἐχετε νιώσει ποτέ ἀνάλογα συναισθήματα;» (σ. 190).

Στό ἀντίστοιχο βιβλίο τής Γ΄ Τάξης διαβάζουμε τό ποίημα τής Πολυδούρη «Γιατί μ' ἀγάπησες» (σελ. 150). Στίχοι του «κοσμούν» καί τή Νεοελληνική Γλῶσσα τής Β΄ (σελ. 53).

Στή Β΄ Γυμνασίου διαβάζουμε τό κεί-

μενο «Ἦταν ερωτευμένοι»· «Ἦταν 21 ἐτών και ἦταν ἀφίλητη» («Τετράδιο εργασιών», σελ. 27, κείμεν. 2).

Ἐπὶ τοῦ ἴσου ἔχεται καί ἡ Γεωγραφία τής μοναξιάς, ἡ ὁποία ἀφιερώνεται «στην ἐπέτειο του ἀγίου Βαλεντίνου» (Νεοελληνική Γλῶσσα, Β΄ Τάξη, σ. 119).

Τά παραπάνω εἶναι ἐλάχιστα δείγματα ἀπό τά βιβλία τῶν παιδιῶν, πού ὅπως ἔλεγε ὁ ποιητής, ἔπρεπε νά εἶναι «σάν κρίνα». Καί μέχρι τώρα -16 χρόνια ἀπό τότε- κανεῖς δικαστικός δέν ἐνοχλήθηκε ἀπό τήν προώθηση τής παιδευτικῆς, καμία Ἐταιρεία Προστασίας Ἀνηλίκων, κανένα κανάλι δέν διάβασε αὐτές τίς σελίδες μέ αὐτή τή δυσωδία, κανένας ἀρμόδιος φορέας δέν ἔλαβε σοβαρά ὑπ' ὄψη του τίς τόσες διαμαρτυρίες γιά τόν ἐκμαυλισμό τής νεότητος; Κι ἀφοῦ ὅλα ἀμνηστεύονται καί ὅλα «νομιμοποιούνται», κατασκευάσαμε τή ζούγκλα τῶν ἡμερῶν μας, πού ἀκόμη καί αὐτά τά ζῶα τή βδελύσσονται καί φρικιοῦν. Εἶχε τελικά πολύ δίκαιο ὁ Μίλαν Κούντερα, πού ἔγραφε: «Γιά νά ἐξαφανίσει κανεῖς ἕνα ἔθνος, τοῦ ἀφαιρεῖ πρῶτα τή μνήμη. Καταστρέφει τά βιβλία του, τοῦ μεταφυτεύει ἄλλη παιδεία καί ἐπινοεῖ ἄλλη ἱστορία. Κατόπιν τό ἔθνος ἀρχίζει σιγά-σιγά νά ξεχνάει ποιό εἶναι καί ποιό ἦταν. Ὁ κόσμος τριγύρω του θά τό ξεχάσει πολύ γρήγορα».

Τώρα ὅλοι ρίχνουν δάκρυα -μᾶλλον κροκοδείλια- συμπαραστεκόμενοι στό κακοποιημένα ἀνήλικα παιδιά καί ὄχι μόνο. Δρέπουμε τούς καρπούς πού σπεῖραμε. Πράγματι, «τά ἄθεα γράμματα ὑφαίνουνε τό σάβανο τοῦ Γένους». Ὅσο αὐτά τά ἐγγεῖριδια μένουν στό χέρι τῶν παιδιῶν, τόσο θά αὐξάνει τό κακό καί θά ριζώνει. Ὅλοι εἴμαστε συνυπεύθυνοι. Ἡ ἀνοχή σημαίνει ἐνοχή.

Ἐρχονται ὅμως Χριστούγεννα. Καίρός νά ἀναζητήσουμε κάτι χριστουγεννιά-

τικο στά βιβλία τών παιδιών μας, νά γαληνέψει ή ψυχή μας. Δυστυχώς, «εις μάτην» θά κοπιήσουμε! Ούτε καί σ' αυτά τά βιβλία τών Θρησκευτικών τής Δευτεροβάθμιας δέν ύπάρχει κάτι γιά τή γέννηση του Θεανθρώπου.

Σήμερα, λοιπόν, πού μέσα άπό τά σχολικά μας βιβλία ή πίστη βάλλεται, ή πατρίδα μας περιφρονείται, οί άξίες άπαξίνονται, ή γλώσσα φθείρεται καί νοθεύεται, ή οίκογένεια ύπονομεύεται, ή ήθική έκπαραθυρώνεται, ένώ ή πραγματικότητα γύρω μας γίνεται όλο καί πιό ζοφερή καί ό σοδομισμός καλπάζει, έχουμε ανάγκη άπό έναν Χριστόδουλο νά μιλήσει ξακάθαρα χωρίς ύπολογισμούς γιά τήν παιδεία: «Τό σοβαρότερον τουτο θέμα δέν θά τό άφήσουμε στήν άλαζονεία, στήν άμάθεια καί στήν άρνητική ιδεολογία. Όλοι μας, κλήρος καί λαός, είναι άνάγκη ν' άντιδράσουμε». "Εχουμε άνάγκη άπό έναν μπουρλοτιέρη Αύγουστίνο νά κηρύττει στεντορίως: «Είς πάν είδος έκπαιδύσεως (θά πρέπει) νά ρίπτεται άπαραιτήτως ή πνευματική ζύμη, ή ήθική καί θρησκευτική διδασκαλία, ή όποία κέντρον θά έχη τόν Ίησοϋν Χριστόν. Αύτός είναι Ο ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ, "Οστις άξίζει νά όνομάζεται Διδάσκαλος καί Καθηγητής έν άπολύτφ έννοία. Αύτός πρέπει νά είναι τό Α καί τό Ω πάσης έκπαιδύσεως».

Εύδοξία Αύγουστίνου

«Μάνα Μικρασία»

Τιμώντας τήν έκατοστή επέτειο τής μικρασιατικής τραγωδίας ό Σύνδεσμος Νέων «Λύχνος» παρουσίασε τή θεατρική παράσταση «ΜΑΝΑ ΜΙΚΡΑΣΙΑ», μέ σενάριο καί σκηνοθεσία του κ. Θωμά Καρύπογλου.

Τό έργο άπέδωσε εύστοχα τίς έπικρατούσες συνθήκες στήν Ελλάδα καί τή Σμύρνη άπό τό τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου μέχρι τήν άφιξη τών προσφύγων στο έλληνικό κράτος: Τό πολιτικό «γίγνεσθαι» πυροδοτείται μέ τήν πρόταση άποστολής στρατιωτικής δύναμης στή Σμύρνη. Οί Έλληνες τής πόλης, μέ κυρίαρχο πρόσωπο τόν μητροπολίτη Χρυσόστομο, ύποδέχονται μέ έπευφημίες τόν έλληνικό στρατό. Άκολουθούν τά επόμενα χρόνια φρικαλεότητες άπό τούς Τούρκους. Ό Χρυσόστομος ως καλός ποιμήν στίς ώρες τής θηριωδίας δέν άποχωρίζεται τόν λαό. Μένει «πιστός άχρι θανάτου». Οί πρόσφυγες εξαθλιωμένοι, μέ πίστη όμως στον σωτήρα Χριστό, έγκαταλείπουν τίς πατρογονικές τους έστιές καί πλέοντας γιά ένα νέο άπάγκειο, φθάνουν στήν Ελλάδα καί τήν άνασταίνουν εκ θεμελίων.

Η παράσταση έπαναλήφθηκε τρεις φορές μέ άπόλυτη έπιτυχία καί συγκλόνησε τούς θεατές. Ζωντάνεψαν, επίσης, τίς άλησμόνητες πατρίδες οί μελωδίες τής χορωδίας του «Λύχνου». Εύγε σε όλους τούς συντελεστές!

«Η Ίστορία είναι φωνή νεκρών πού διδάσκει τούς ζωντανούς». Έχουμε ίερό χρέος νά διατηρήσουμε άνόθευτη τήν παράδοση τών προγόνων μας καί άσπιλη τήν ιστορική μας μνήμη γιά τίς άλησμόνητες πατρίδες.

Ἐμμανουήλ

Χριστούγεννα!

Κραυγάζουν μέ πειστικότητα
οἱ μαγικές βιτρίνες.
Ἀστράφτουν τά στολίδια τους
πασπαλισμένα μέ χρυσόσκονη
βγαλμένα ἀπό τά παραμύθια.
Ἀμέτρητα, φαντασμαγορικά λαμπιόνια
καθηλώνουν τό βλέμμα.
Μέσα στήν ἔκρηξη
τῶν λαμπερῶν χρωμάτων
ἀναζητᾶς νά ξετρυπώσεις τήν εὐτυχία.
Ἀπλώνεις τό χέρι νά τήν ἀγγίξεις.
Μά τ' ὄνειρό σου κρατᾶ
ὅσο τό ἄναμμα ἑνός σπύρτου.
Κι ἔπειτα ἔρημος μένει
στήν ἄκρη τοῦ δρόμου.

Χριστούγεννα!

Ἀναζητᾶς, ψυχή μου, τό φῶς, μά παίρνεις λάθος μονοπάτια.
Ὡστόσο Ἐκεῖνος σοῦ στέλνει τό ἀστέρι Του.
Τόν συναντᾶς καθημερινά στίς ἀδιέξοδες σήραγγες τῆς ἀδυναμίας σου.

Χριστούγεννα! Ἐμμανουήλ!

Ναί, αὐτό δέν εἶναι ὄνειρο. Ὁ Θεός εἶναι ἀνάμεσά μας!
Ἀθόρυβα τά βήματά Του στόν λεπτατημένο Του Παράδεισο.
Στό σιωπηλό τό ἄγγιγμά Του ἡ ψυχή πού Τόν ψάχνει
ἀναγνωρίζει τόν Πλάστη της καί ἀναγαλλιάζει.
Δέχεται τήν ἀλουργίδα πού τῆς φορᾶ.
Ντύνεται τό φῶς Του καί ζεῖ αἰώνια Χριστούγεννα.

Χριστούγεννα!

Ἡ Ἀνατολή τῶν ἀνατολῶν, τό φῶς τοῦ κόσμου,
στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων!
Ὁ Θεός στίς καρδιές τῶν ἀνθρώπων!
Δέν εἶναι ἀπατηλό ὄνειρο...

Δ. Δαμιανίδου

Συζητώντας τὰ γεγονότα...

«Γι' αυτό είναι ή αστυνομία, νά βοηθά τούς πολίτες»

Αυτή ήταν ή απάντηση του αστυνομικού πού βοήθησε μία οικογένεια νά αντιμετώπισει τό αδιέξοδο στό όποιο βρέθηκε. Ή κάρτα μέ τήν όποία ήθελε νά πληρώσει ή μητέρα τή βενζίνη στό βενζινάδικο, γιά κάποιον λόγο είχε αποφορτιστεί. Ό κατασηματάρχης, άνένδοτος στίς εξηγήσεις καί στίς προτεινόμενες λύσεις, κάλεσε τήν αστυνομία νά συλλάβει τούς «κλέφτες». Ό αστυνομικός πού ήρθε, βλέποντας τήν κατάσταση, έδωσε ό ίδιος τό 20άευρο γιά νά λήξει τό περιστατικό. Όταν ό πατέρας θέλησε νά του τό επιστρέψει -ή μητέρα είχε πάει στό σπίτι μέ τά πόδια καί έφερε χρήματα- εκείνος απάντησε: «Γι αυτό είναι ή αστυνομία, νά βοηθά τούς πολίτες» καί τούς προέτρεψε νά δώσουν τό αντίτιμο σέ κάποιον πού έχει ανάγκη (βλ. thestival.gr).

Είναι σημαντικό νά αισθάνεται κανείς τό έπάγγελμά του ως άποστολή!

Κάτι ευχάριστο από τά ΕΠΑΛ

Μέσα στή θλιβερή εικόνα πού συνήθως άπαρτίζουν ή άδιαφορία, ή θρασύτητα, οί βανδαλισμοί τών μαθητών, προξένησε ευχάριστη έκπληξη ή πράξη ενός μαθητή του ΕΠΑΛ Τυρνάβου. Είναι Α' Λυκείου, λέγεται Παύλος Κατσιούρας καί στά κενά τών μαθημάτων του έπισκευάζει τά κατεστραμμένα θρανία του σχολείου του (βλ. a.fav.itα.gr). Συγχαρητήρια γιά τήν

έπιλογή του νά προσφέρει θετικά, ένω οί άλλοι γύρω του καταστρέφουν! Δείχνει ό-τι έχεις βαθιά σου ριζωμένες άξίες τό νά μπορείς όχι μόνο νά μήν παρασύρεσαι άπό τό κακό, αλλά καί νά γίνεσαι τό παράδειγμα γιά θετική δράση.

«Δέν υπάρχει δέν μπορώ, υπάρχει δέν θέλω»

Ό χρυσός παραολυμπιονίκης κολύμβησης Χαράλαμπος Ταϊγανίδης στίς 4/11 έκπλήρωσε τό τάμα πού είχε κάνει. Διάνυσε κολυμπώντας τά 25 μίλια από Ρόδο μέχρι Σύμη, γιά νά παραδώσει στήν ιερά μονή Ταξιάρχη του Πανορμίτη τό χρυσό μετάλλιο πού κέρδισε στό παγκόσμιο πρωτάθλημα του Μεξικού τό 2017.

«Δέν υπάρχει δέν μπορώ, υπάρχει δέν θέλω», τόνισε ό αντιπεριφερειάρχης Κάλλιστος Διακογεωργίου, ύπογραμμίζοντας ένα από τά μηνύματα πού στέλνει αυτή ή προσπάθεια του Ταϊγανίδη. Αυτό τό αξίωμα φαίνεται νά κυριαρχεί σέ όλη τήν πορεία του όλυμπιονίκη άθλητή. Κλήθηκε πολλές φορές στή ζωή του νά υπερβεί τό αδιέξοδο καί τήν άπογοήτευση πού προκαλούσαν άπρόοπτα έμπόδια, κυρίως λόγω σωματικών δυσκολιών, όπως άτυχήματα, μυοσκελετικές βλάβες καί τέλος ή άναπηρία τών ματιών του. Άκόμη καί μέ μουδιασμένο τό ένα πόδι καί άλλοτε μέ σπασμένο τό ένα χέρι συνέχιζε τίς προπονήσεις του καί δέν έλειψε από καμία διοργάνωση στήν όποία είχε θέσει στόχο νά συμμετάσχει. Καί ή

έκπληρωση του τάματος ήταν μία ακόμη κατάκτησή του. Τό έκανε, για νά ξεπεράσει τόν φόβο πού από παιδί ένωθε μπροστά στην άνοιχτωσιά τής θάλασσας.

Καί στόν σατανά λατρεία!

Σατανική όργάνωση έκανε τά άποκαλυπτήρια μπρούτζινου αγάλματος του σατανά στό Ντιτρόιτ, στά όποία παρευρέθηκαν πλήθος σατανιστών. Σύμφωνα μέ τό πρακτορείο Reuters, ή όργάνωση κράτησε κρυφή τήν εκδήλωση μέχρι τήν τελευταία στιγμή, προκειμένου νά άποφευχθούν διαδηλώσεις χριστιανών και άλλων ομάδων πού έναντιώνονται στόν σατανισμό. «Τό τελευταίο πράγμα πού χρειαζόμαστε στό Ντιτρόιτ είναι ένα πάρτι καλωσορίσματος του κακού», δήλωσε ό πάστορας Dave Buttsk στό Μίσιγκαν. Στό παρελθόν μάλιστα ή όργάνωση έπιθυμούσε τήν τοποθέτηση του αγάλματος δίπλα sé μνημείο τών 10 έντολών στην Όκλαχόμα.

Ουδέποτε ή άνθρωπότητα έφτασε sé τέτοια πτώση. Μέ τέτοια εξέλιξη, πού έχει τό κακό στίς μέρες μας, αυτό πού διαφαίνεται στόν όριζοντα είναι ή ή άπόλυτη καταστροφή ή μία θεϊκή παρέμβαση, για νά συνεχιστεί ή ζωή στή γή. Ένδιάμεσος δρόμος δέν φαίνεται νά υπάρχει.

Α'. ΑΠΟΛΥΤΡΩΤΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Τί άλλο ζυγίζει μίαν αιωνιότητα; σ. 3 - Μας θυμάται! σ. 35 - Τρία μηνύματα - εύαγγέλια, σ. 67 - Φιλείς με; σ. 99 - 29 Μαΐου 1453: Γιατί έπεσε ή Πόλη; σ. 131 - Οί ούρανοί είναι δικοί μας! σ. 163 - Εύγνωμοσύνης αναφορά, σ. 195 - «Όλβια γεώργια»! σ. 235 - Άς προβληματιστούμε σοβαρά! σ. 267 - Άκούει κανείς; σ. 299.

Β'. ΚΥΡΙΑ ΑΡΘΡΑ

Δάκας Άλ. Εύ.: Καινούργια ζωή, σ. 4 - Ή σιωπή της, σ. 68 - Τό κριτήριο τής αγάπης, σ. 100 - «Μή φοβού!...», σ. 132 - Άνάσταση και Έκκλησία, σ. 164 - Ό Σταυρός του Χριστού και ό άνθρωπος, σ. 196 - Όριζοντας τήν Ελλάδα, σ. 236 - Έν αναμονή τών Χριστουγέννων, σ. 268 - «Και ό Λόγος σάρξ έγένετο», σ. 300.

Παπαρνάκης Άθ.: Ή «στημένη» δίκη, σ. 36.

Γ'. ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ

ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ

Σάκκος Ν. Στ.: Ό προφήτης τών αιχμαλώτων, σ. 38 - Ό φρουρός του λαού, σ. 70 - Ή εύγλωπτη σιωπή, σ. 102 - Καινούργια καρδιά, σ. 136 - Άνάσταση τών νεκρών σωματών, σ. 166.

Δ'. ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ Α' ΠΡΟΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΕΙΣ

Σάκκος Ν. Στ.: Ό άπόστολος Παύλος και οί χριστιανοί τής Θεσσαλονίκης, σ. 18 - Τά κριτήρια τής πνευματικότητας, σ. 52 - Μιμητές Χριστού, σ. 80 - Θλίψη και χαρά (Α' Θε 1,6), σ. 112 - Ή Έκκλησία και ό κόσμος (Α' Θε 1,6), σ. 144 - «Άξίως»! (Α' Θε 2,12), σ. 174

- 'Ο λόγος του Θεού (Α' Θε 2,13), σ. 210 - Διωγμός, ό κλήρος του πιστού (Α' Θε 2,14), σ. 246 - Συνεργοί στό εύαγγέλιο του Χριστού (Α' Θε 3,2), σ. 272 - 'Η ανάγκη του καρτισμού (Α' Θε 3,10), σ. 312.

Ε'. ΠΑΤΕΡΙΚΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Νικόδημος Άγιορείτης: «'Ασπορος και άνήδονος», σ. 72.

Χρυσόστομος: Ναυάγιο μέσ στό λιμάνι, σ. 77 - Βοήθεια άκαταμάχητη, σ. 287.

ΣΤ'. ΟΙ ΑΓΙΟΙ ΣΤΗ ΖΩΗ ΜΑΣ

Γρηγόριος: 'Η άγία Άγριππίνα, σ. 168.

'Ιχνηλάτης: Σοφή διαφυγή, σ. 6 - Λάφυρα όμολογίας, σ. 44 - Πασχαλιάτικο στεφάνι, σ. 108 - Μιά πορεία όλη του ή ζωή, σ. 270.

Ούρανοδρόμος: Μιά σωτήρια έπιστολή, σ. 74 - Μέσα στή δόξα τής άγάπης του Θεού, σ. 134 - Σπορά γιά τήν αιωνιότητα, σ. 244 - 'Εκχυση ψυχής, σ. 302.

Ζ'. ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΙΔΕΑ ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΗ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ

Μητσόπουλος Π.: 'Η όκτάχρονη τραγωδία του 'Ελληνισμού, σ. 82 - 'Ο Α' Παγκόσμιος Πόλεμος και ή άρχή του Διχασμού, σ. 114 - 'Ο 'Εθνικός Διχασμός παγιώνεται (Α'), σ. 142 - (Β'), σ. 176 - 'Η έκθρόνιση του Κωνσταντίνου. 'Η 'Ελλάδα στόν Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, σ. 200 - 'Η «'Ελλάδα των δύο ήπειρων και των πέντε θαλασσών», σ. 248 - Άδιέξοδο σέ όλα τά επίπεδα, σ. 278 - Καταστροφή, σ. 308.

Η'. ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΜΝΗΜΕΣ

Αύγουστίνου Εύδ.: Μικρασία: Άγιων και μαρτύρων γή, σ. 15 - 'Η συμβολή των Μικρασιατών στήν 'Εθνεγερσία του 1821, σ. 87 - «Τή 'Υπερμάχω Στρατηγώ», σ. 238.

'Ελληνίς: Πατρογονική μικρασιατική γή! (Α'), σ. 12 - (Β'), σ. 54 - (Γ'), σ. 84 - Τό δράμα τής όρχήστρας, σ. 146 - «'Ο Μαύρος Καβαλάρης», σ. 180 - Μεγάλες Δυνάμεις και συμφέροντα, σ. 202- Τό γιορτάσι τής Σάμου, σ. 274.

Κυριζογλου Γ.: 'Ο άφανισμός των χριστιανών τής Μ. Άσίας, σ. 116 - Άκριβή μου Μικρασία! σ. 178.

Θ'. ΜΟΡΦΕΣ ΠΟΥ ΞΕΧΩΡΙΖΟΥΝ

Αύγουστίνου Εύδ.: Μαρίνος Ριτσούδης, ένας σύγχρονος φιλάδελφος ήρωας, σ. 156 - Νικόλαος Κασομούλης, ό στρατιωτικός άπομνημονευματογράφος, σ. 280.

Α.Τ.: Νικολής Άποστόλης, άτρόμητος ναυμάχος, σ. 119.

'Ελληνίς: 'Ο σμυρνιός πολεμικός καλλιτέχνης, σ. 252 - 'Ο άρχιστράτηγος Λεωνίδας Παρασκευόπουλος, σ. 314.

Μητσόπουλος Π.: 'Ο άγνωστος σωτήρας των 'Ελλήνων τής Μικράς Άσίας, σ. 205.

Τζουρά-Τζιότζιου Ά.: Γεώργιος Ζαρίφης, ό τραπεζίτης του Γαλατά, σ. 212.

Ι'. ΣΧΟΛΙΟ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Αύγουστίνου Εύδ.: Νέα προσπάθεια άπαξίωσης του μαθήματος των Θρησκευτικών, σ. 259 - «Ούαι ύμίν!»! σ. 320.

Κρής: Δικαίωμα και ύποκρισία, σ. 214.

Παπαδημητρίου Άπ.: Βία κατά των γυναικών, σ. 60.

Παπανικολόπουλος Ν.: Δύο άπόψεις και μία προσωπική έμπειρία, σ. 292.

ΙΑ'. ΣΥΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

'Ολα πληρωμένα! - Καλό, κακό; - 'Ενοχλεί ή παιδική άθωότητα; σ. 31 - Τότε, δικαιολογείται - Βίος άβίωτος! - Φοβερά νούμερα, σ. 63 - Χρυσός κανόνας - Θεός ή δαίμονας; - Δικαίωμα στή διαστροφή! σ. 94 - Βεβηλώσεις - Χιτζάμπ και Εύρώπη - Συμπόνια και μοναξιά, σ. 95 - «'Ελληνική» τεχνητή νοημοσύνη - Ίκε και ύπευθυνότητα - 'Η θεωρία του άγέννητου παιδιού, σ. 125 - Ούκρανία-Κύπρος: Δύο μέτρα και δύο σταθμά - Άπύθμενη ύποκρισία, σ. 158 - Νότα αισιοδοξίας, σ. 159 - «Ούκ έξεστί σοι...» - 'Ομολογία άποτυχίας, σ. 190 - Γονείς, προσοχή! - 'Ηταν άναμενόμενο, σ. 191 - 'Η παρακμή σέ μία εικόνα... - Άποϊεροποίηση, σ. 218 - Θλιβερός άπολογισμός, σ. 219 - Συγχαρητήρια! - Συνεχίστε! σ. 262 - Δέν είναι ή πρώτη τους φορά... ούτε και ή δική μας! - «Πλανώντες και πλανώμενοι», σ. 263 - Συνέχεια είδεχθών έγκλημάτων - Άλλαγή φύλου - Τά 'Ελληνικά και ή στήλη τής Ροζέ-

τας, σ. 294 - Δηλητήριο σέ παιδικά προγράμματα! σ. 295 - «Γι αυτό είναι ή αστυνομία, νά βοηθά τούς πολίτες» - Κάτι εύχαριστο από τά ΕΠΑΛ - «Δέν υπάρχει δέν μπορώ, υπάρχει δέν θέλω», σ. 324 - Καί στόν σατανά λατρεία! σ. 325.

ΙΒ'. ΣΚΗΝΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΞΗ ΜΟΥ

Μ.Ε.Χ.: 'Η διχόνοια ή δολερή, σ. 20 - Οί εύλογημένες προστακτικές, σ. 148 - «731»: Νέες Θερμοπύλες, σ. 254 - «Πραότητας νίκη», σ. 283.

ΙΓ'. ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

Στυλιανού Κ.: 'Αδελφέ Δημήτριά, καλή ανάπτυξη! σ. 90.

— Κώστας Κασίδης, ό ταπεινός ψαράς του Θεού, σ. 240.

ΙΔ'. ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

Βασιλείου 'Ελ.: «'Αγία Βασίλη, πρόφτασε!», σ. 26 - Στίς 7 Φεβρουαρίου, σ. 58 - Μίλησε ή φλογέρα, σ. 91 - Είκοσι χρόνια 'Ανάστασης, σ. 122 - Μιά ξεχωριστή γιορτή, σ. 154 - 'Ονειρεμένες διακοπές, σ. 186 - Τό ζύπνημα, σ. 216 - Τό ανεξόφλητο χρέος, σ. 257 - Κάτω από τίς φτερούγες του 'Αρχαγγέλου, σ. 288 — Μετά τό ρεβεγιόν, σ. 318.

ΙΕ'. ΠΟΙΗΜΑΤΑ

Βασιλάκος Β.: 'Η 'Ανάσταση, σ. 124.

Δαμιανίδου Δ.: 'Ορθοδοξία, σ. 89 - Γοργούπηκος, σ. 199 - 'Εμμανουήλ, σ. 323.

Δερετζή Γ.: «'Υπέρ του ρυσθῆναι ἡμᾶς...», σ. 17.

Μνάσων: Χριστός ανέστη, γιαγιά Τασία!, σ. 111.

Μυτιληναίου Φ.: «'Ως θαυμαστόν τό ὄνομά σου», σ. 231.

Φωτιάδου-Κωνσταντίνου Φ.: Προσευχή άποφητί, σ. 41 - 'Ο Κύριός μου καί ό Θεός μου! σ. 150 - Μνήμη ματωμένη, σ. 282.

ΙΣΤ'. ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΝΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

Σ.Τ.: 'Η «Μεγάλη», σ. 29 - Μιά πινελιά ... μαύρο! σ. 124 - «D N ?», σ. 209 — Καρδιά μου, φάτνη γίνε..., σ. 316.

ΙΖ'. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

Στέργιος Σάκκος, άνθρωπος άγάπης, σ. 189 - Δίπλωμα τιμής, σ. 220 - «'Ως θαυμαστόν τό

ὄνομά σου», Κατασκήνωση 2022, σ. 221 - Προσκυνηματική έκδρομή, σ. 290 - 'Ο 'Αγιασμός, σ. 291 - «Μάνα Μικρασία», σ. 322.

ΙΗ'. ΔΙΑΦΟΡΑ

Α.Β.: Γιατρέ, ἔχετε δεῖ θαύματα; σ. 152 - «Εύτυχώς πού ἔχω... λευχαιμία», σ. 183.

Α.Σ.: Τό «μισοτελειωμένο» σπιτικό, σ. 207.

Α.Τ.: Καί νύν καί αεί: ή ανακάλυψη τής δοξολογίας, σ. 10 - Διακοπές μνήμης καί ανανέωσης, σ. 184 - 'Εκ νέου σπορά: άνείκαστη αγαθότητα, σ. 242 - Κυρίου κατατύφηση, σ. 306.

Αύγουστίνου Εύδ.: «Τή γλώσσα μου ἔδωσαν ἑλληνική!», σ. 49 - «'Ολβιος τάφος!», σ. 106 - Πεντηκοστή καί παγκοσμιοποίηση, σ. 170.

'Ενας τουρκος χριστιανός ὀρθόδοξος: 'Ενας σταυρός στόν δύσκολο δρόμο πρὸς τήν 'Ορθοδοξία, σ. 78.

Ζ.Γ.: Τό μυστικό, σ. 25 - «'Ωσπερ ἔν τῷ 'Αδάμ», σ. 42 - 'Η βασίλισσα, σ. 76 - Τό Δεῖπνο, σ. 104 - «'Εστι δέ πίστις...», σ. 138 - 'Ο αἰρων, σ. 172 - Τό τελευταίο πρωινό, σ. 230 - Μεγάλη 'Ελλάς, σ. 250 - «'Εν Βηθλεέμ τής 'Ιουδαίας», σ. 304.

Ι.Δ.Α.: Παιδική συναυλία, σ. 286.

Καλογεράκη Δ.: «'Από τή μητρική στή γερωνική άγκαλιά του Συμεών!», σ. 46 - 'Η άγία... συναλλαγή! σ. 140 - Σμύρνη. 'Η πολυώνυμη πόλη! σ. 310.

Κυρίζογλου Γ.: Σχολική βία καί έκφοβισμός (bullying), σ. 22.

Μαρτινιανή: Οί κολόνες τής Μητροβασιλεινας, σ. 57.

Μία προσκυνήτρια: 'Ενα προσκύνημα, σ. 276.

Μπούτσικου-Ρίζου Εύφ.: «'Εκ θεοσεβών γονέων καταγόμενος», σ. 198.

Παπαδημητρίου 'Απ.: 'Ο φωτισμός καί ό «διαφωτισμός», σ. 8 - 'Αντιχριστιανισμός, σ. 126.

Χ.Μ.-Δ.: 'Επιστρέφοντας από τόν Σαραντισμό, σ. 48.

— 'Ανοιχτή έπιστολή πρὸς τόν κ. Μόσιαλο, σ. 30.

Χριστός γεννᾶται σήμερον
ἐν Βηθλεὲμ τῆ πόλει,
γι' αὐτό πανηγυρίζουμε
καί τραγουδοῦμε ὅλοι.

Ἄπ' τὴν Περσία ἔρχονται
οἱ μάγοι μέ τὰ δῶρα
κι οἱ ἄγγελοι ἀγάλλονται
τὴν ἅγια τούτη ὥρα.

Κι ἐμεῖς μαζί τους ψάλλουμε
τὸ «δόξα ἐν ὑψίστοις»,
γιατί τῆ γῆ μας διάλεξε
νά γεννηθεῖ ὁ Κτίστης.

Ἐχθρες καί μίση ἄς λείψουνε
στὴ γῆ νά ῥθει γαλήνη.
Κι ἄς λάβουμε τὰ δῶρα του,
ἀγάπη καί εἰρήνη.

ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ